

UNDER VÄGEN.

ORIGINALNOVELL FÖR FINLAND.

AF

AINA.

[*Edith Ferrius*]

HELSINGFORS.

WEILIN & GÖÖB' AKTIEBOLAGS BOKTRYCKERI,
1892.

Litet af aur deg
försyrar hela degen.

Att inträda i en ny verkningskrets förefaller som att vända ett nytt blad i lefnadsboken. Åtminstone tänkte han så den unge studenten, som just var på väg in till hufvudstaden för att begynna en akademisk kondition. Villkoren voro förträffliga, en riklig lön, två försigkomna elever och rättighet att använda alla lediga timmar för egna studier — hvad kunde man begära mer.

De två föregående åren han varit student, hade varit mödosamma nog med informeraende på landet, renskrifning och lektioner, de terminer han varit inne vid universitetet; det gällde att icke behöfva falla modren till last, utan snarare hjälpa henne hvad han kunde — en fattig prestenka med fem oförsörjda barn har just icke några resurser.

Bertel var den äldste af syskonen och nästan i fars ställe för tre yngre bröder och två små systers. Emil hade han senast vår fått placerad på apotek, Fredrik, som fått följa sitt hjärtas båg, plöjde nu hafvets böljor och lille Villiam bedref tillsvidare sina studier i folkskolan, medan systersarna erhöilo gratis undervisning för guvernanten hos baron Hs. på Toivola. De voro sådana vänliga, hjärtegoda människor både baronen och hans bustru, ärligen kommo de ihåg hans mor med potatis till utsäde, skinka till jul och många andra nyttiga saker, och det var äfven genom deras rekommendation han nu erhöilit sin plats hos en kusin till friherrinnan öfverste Martin.

Bertel var dem så hjärtligt tacksam och modren ej mindre; hon tänkte förnämligast på den stora fördelen för sonen att alltid hafva tillgång till god, stärkande föda, samt att få räkna sig till familjen, lefva hemlif, som han så mycket tyckte om.

Öfversten — sedan länge enkling — hade med en släkting som förestod hans hus och sin enda dotter först nyligen återvändt från en sommarvistelse i utlandet, hvarför Bertels resa in till staden blifvit framskjuten något in i oktober.

Nu var han som nämnt emellertid på väg och hade med ungdomens vanligtvis lifliga fantasi utfyllt tiden mellan de sista stationerna med att söka föreställa sig sitt blifvande hem.

Snart brusade tåget in på hufvudstadens bangård. Han visste att han var väntad, men äfven att ingen billigtvis skulle besvara sig ned för att möta honom; han tog således en droschka och befann sig inom kort vid målet för sin färd, ett ståtligt stenhus vid en af de förnämsta gatorna.

Den eleganta våningen två trappor upp var ännu fullt upplyst. Bertel hade ej tänkt sig att få helsa familjen i kväll, men i staden är man ju van vid sena timmar, det hade han glömt att beräkna.

En betjänt i livré öppnade tamburdörren för honom och mottog med en gravitetisk bugning den tunna, något slitna kappsäcken, det var omissskänne ligt att denna värdiga person såg ned öfver sin galonerade krage på den unge informatorn, som tillät sig att hafva en så tafflig packning. Studenten aftog mössa och ytterrock, sedan öppnades dörren till matsalen för honom med stor ceremoni. Det var som skulle en hel flod af ljus härifrån strömmat emot honom, man satt till bords därinne; bakom det blanka téköket tronade en äldre dam, något lång och mager, med skarpa drag och spetsar öfver lösbenan. Värden i huset reste sig från än-

dan af bordet, där han hade sin plats och helsade den inträdande med stram, militärisch hållning.

Han var en omkring sextioårs man, ännu rak och nästan ungdomligt smärt, ehuru hår och mustascher gingo i grått; dragen voro fina och regelbundna, ögonen af en sällsynt vacker blå färg, med något melankoliskt i uttrycket. Han hade antagligen i yngre dagar varit af stor manlig skönhet, men någonting stelt och afsmält torde dock alltid hvilat öfver den imponerande gestalten.

— Välkommen herr Holm — sade han artigt — här får jag presentera er för värdinnan i mitt hus, fröken Josefine . . . sköld och dessa äro edra elever, Otto och Edgar. — Studenten bugade sig djupt för damen bakom théköket som värdigades räcka honom sina kyliga fingerspetsar, därpå skakade han hand med de två gossarne, ungdomar på tolf och fjorton år, hvilka föreföllo städade och väluppfosttrade. Han såg sig omkring, i rummet funnos ej flere familjemedlemmar, den gravitetiske betjänten sköt fram en stol till bordet och satte en fylld thékopp framför honom. Öfversten gjorde några anmärkningar om vädret jemte höfliga frågor om resan, gossarne stirrade i smyg på den nye läraren och fröken Josefine iakttog en högdragen tystnad, öfver det hela hvilade en ytterst kylig stämning, en slags stel förnämbet, tyckte Bertel. Han kom ihåg de otvungna middagarna på Toivola, den jovialiske värden i hemväfda kläder och storstoffer och värdinnans enkla välvilja — det fanns allt många slag af aristokrater här i världen, tänkte han.

Sedan man ätit drack öfversten ännu ett extra glas thé till en nysstund cigarr, Bertel vände sig till gossarne med några frågor och bordet dukades raskt af under fröken Josefines högtegna uppsigt. I detta ögonblick ringde det på och nästa minut sloga dörren till matsalen häftigt upp; där inom ramen af de mörka draperierna stod plötsligt såsom en uppenbarelse från feernas land en ung flicka i

Under vägen.

elegant toilett, medan betjänten beställsamt aftog en hvit pelskappa från hennes axlar.

Med sväfvande gång och hufvudet lätt tillbaka-kastadt, med en agendomligt stolt böjning på den smärta halsen, gick husets dotter fram till sin far och kysste honom till halsning, sedan nickade hon vårdslöst åt gossarne och vidrörde flygtigt tantens hand; att en främmande fanns i rummet tycktes hon ej lagt märke till.

— Celie, dina bröders informator har anländt — sade öfversten med en lätt rynkning på de grå ögonbrynen — herr Holm detta är min dotter. Den unge mannen som rest sig vid hennes inträde, bugade sig djupt, Celie helsade nonchalant, sedan mätte hon honom från hufvud till fot med en blick så kall och högmodigt oförskämd att blodet blixtnsnabbt sköt upp i Bertels vanligen bleka kinder.

Öfversten reste sig hastigt och bjöd godnatt, det var tecknet till allmänt uppbrott. Gossarne erbjödo sig villigt att visa läraren till hans rum som låg bakom deras eget och ännu obehagligt härrörd af den unga damens bemötande följde Bertel sina disciplinar. Intrycket försvann dock snart, eller blef åtminstone undanskymd af andra, när han genom det stora rummet som de två bröderna gemensamt bebodde och som var försedt med allt hvad „rikemans barn” kunde önska till trefnad och förströelse, inkom i det mindre som var bestämdt för honom och hvars komfort, ett bekvämt skrifbord, en amerikansk gungstol, bokhylla och den propa lavoiyen etc. högst angenämt berörde honom. Gossarne isynnerhet Edgar visade sig nu rätt tillgängliga, berättade om husets vanor, sin skolgång med mera och fortforo att prata ända tills Bertel vänligt uppmanade dem att gå till sängs, på det de icke måtte försumma följande dagens tidiga skol-timmar.

Hvad honom själf angick, packade han ännu upp sin kappsäck och inlade sina få och enkla

tillhörigheter i mahoguy chiffonieren och klädska-pet — utrymme fanns i öfverhöd — sedan lade han sig på resortmadrassen i den prydliga järnstängen, men trots detta ypperliga läger, kastade han sig länge fram och åter, upptagen af hvarjehanda tankar, hvilka alla rörde sig kring de nya förhållanden som nu omgäfvade honom.

Nästa morgon vaknade han tidigt till följd af väckareklockans ringning i det angränsande rummet, som manade gossarne att skynda ur bädden och göra sig i ordning. Bertel, som längesedan tagit till sitt valspråk morgonstund har guld i mund, — var ej sen att följa urets mening, snart hade han slutat sin toilett och öppnade nu dörren till gossarnes rum för att se huru långt de voro komna, Edgar, den yngre, satt ännu omorgnad på sängkanten och sökte med sömndruckna ögon efter sina strumpor. Han var alltid på misshumör sex af veckans sju morgnar hela terminen igenom, för att han var tvungen att stiga tidigt upp.

Otto stod med hufvudet gömdt i tvättfatet och skrattade öfverlägset åt broderns „pjåk“, som han kallade det, all slags härdning hade ett särskildt behag för honom. Edgar var klen för sin ålder, mörkhårig, utomordentligt lifsig och äfven känslig, ehuru som Bertel senare kunde öfvertyga sig, lätt att taga intryck såväl till ondt som godt. Otto däremot föreföll nästan som en ung atlet med sin smärta kropp, sina smidiga lemmar och breda skuldror; han hade regelbundet vackra drag, hvilkas skönhet dock till ea del förtogs af någonting hänfullt kring munnen och den kyliga stelhet, som tyck-

tea vara förhärskande inom familjen gjorde Älven hans väsen otillgängligt. Ögonen voro skarpa, men anmärkningsvärdt vackra likasom fadrens.

Sedan gossarne slutat kläda sig, genomgick läraren med dem dagens lexor, hvarvid det befanns att Otto var fullkomligt säker på sin sak, men Edgard däremot något svag, isynnerhet i matematiken. Kl. 1/2 intogo alla tre gemensamt kaffe med färdigbredda smörgåsar, hvarefter det för gossarne blef rusning till skolan, för läraren åter två goda lugna morgontimmar innan kallelsen till den egentliga frukosten åter förde honom tillsammans med den öfriga familjen.

Öfversten hade likväl ingalunda försofvit sig, han hade redan gjort en lång promenad och såg nu helt frisk och upplifvad ut. Annorlunda förhöll det sig med fröken Josefina, som i grämlig ton klagade öfver att „hon ej sofvit en blund på hela natten“, hvilket sorgliga faktum enligt hvad Bertel med tiden erfor, ofta upprepade sig och alltid aftvang Öfversten ett höfligt beklagande. När de öfriga redan höllo på att avsluta måltiden infann sig omsider fröken Celie i en förtjusande mörkröd morgondräkt; hon såg missbelåten ut och besvarade trumpet fadrens i ytterst vänlig ton framställda frågor huru hon sofvit och om hon haft trefligt på gårdagens nöje. Som ett bortskämdt barn knotade hon öfver att biffen var seg och det verkligen utsökt goda kaffet odrickbart, betjenten var hela tiden fullt upptagen af att ställa henne tillfreds. Fröken Josefine småpratade Älven ofbrutet och gjorde anmärkningar öfver maten, Öfversten ensam bibehöll sitt jämnmod; han var tydligen van vid sina damers missstämning och utkastade blott stundom ett förmedlande ord.

Bertel tänkte på frukosten därhemma — potatis och salta mjökor året om — han mindes Älven med hvilken aptit syskonen angrepo maten, det var nog så att hungern alltid blef den bästa kryddan

och vid dessa minnen flög en lätt ljusning öfver hans vanligen allvarliga drag. Han hade dock någonting egendomligt blidt och vänligt kring munnen, som täcktes af små ljusa mustascher, håret låg i lätta krusor på den hvita rena pannan och Ögonen hade ett godt tänkande uttryck. Hans utsende var vid första anblicken i intet afseende påfallande, också hade Öfversten helt förgätit det sen i går kväll; men då han nu i det fulla dagsljuset närmare granskade den nykomne, utföll denna mönstring ganska gynnsamt.

— Den nye informatorn ser rätt sympatisk ut — sade han till sin dotter när de efter frukosten gingo arm i arm in i salongen.

— O—be—tyd—lig — svarade fröken Celie med ett litet uppehåll mellan hvarje stafvelse och så ringaktande som möjligt, men fadren hann ej ens rynka ögonbrynen åt henne, ty i detsamma spetsade hon sina purpurläppar till en kyss, som genast försatte honom i solskenslynne.

Anna klockan ett, när studenten begaf sig ut i staden för att bevista en föreläsning satt fröken Celie i morgondräkt vid flygeln och exekverade ett konsertstycke af Rubinstein med liflighet och elegans. Solskenet strömmade rikt in i den vackra salongen, det lekte på etagerernas dyrbara uppsatser, återspeglades i trymåerna och smekte mjukt möblernas tjocka siden öfverdrag, en vacker och fullt passande omgivning för den unga damen vid flygeln — tänkte han — hon liknade en praktfull tropisk blomma, som just behöfver det fulla solskenet för att stråla i all sin glans och med en liten omärklig suck, egnad de många som kämpa sig fram i dunklet, tryckte han mössan med den blanka lyran på sitt ungdomligt käckta hufvud.

Middagen var sen och mycket vällagad men lika ceremonlös som de föregående måltiderna; då man litet serverades genast kaffe; ett vackert hvardagsrum, Celies residens, som var uppfyllt af

näpna smäsaker och dyrbara minnen från resor utomlands; helt och hållet en bortklemad ung dames förtjusande boudoir med mjuka kuddar och låga hvilstolar kring kaminen, där en liten brasa ofta glödde. Vid ett rundt bord serverade Celie själf kaffet ur en kokare med spritlampa och i koppar af äkta poralin, tunna och små som äggskal; Bertel var riktigt rädd när han första gången mottog en sådan bräcklig piece i sina händer. Öfversten satt belåten i en bekväm länstol och smuttade på sitt kaffe, medan han då och då drog en rök ur cigarren och hola tiden följde dottrens rörelser, där hon stod lutad öfver kaffekokaren, eller brände de fina sigarrarna på pannlocket. Hon var verkligen mycket graciös och hvarje rörelse var full af harmoni, det var således ej underligt om fadren gerna betraktade henne, tänkte Bertel. Själffann han sig icke heller missnöjd i det behagliga rummet, trots stelheten i familjekretsen; han hade en medfödd förmåga att finna sig tillrätta öfverallt och en sönd, okonstlad naturs lugna trygghet, äfven i de mest främmande förhållanden. Han lät hvarken förbluffa sig af fröken Josefines högdragenhet, eller öfverstens afmätta artighet, utan rörde sig snart omkring så hemmastadd som om han varit van att dagligen vandra på brysselmattan och sitta på sidenmöbel. Endast fröken Celies blickar kommo honom ibland att spritta till. Det föreföll honom stundom som om den stolta skönheten förtretat sig öfver att den ansåklösa informatorn icke lät sin omgifning imponera på sig och som skulle hon funnit ett nöje uti att bringa honom ur fattningen, när hon helt oförberedt kunde göra det.

Med sina elever kom han ganska bra öfverens, åtminstone visade sig Edgar den första tiden mycket vänlig, brodern däremot var fortfarande tillbakadragen, hans satiriska leende stötte och läraren så att han mera sysselsatte sig med sin yngre elev. Denne behöfde älfven större uppsigt i fråga om

lexorna, hvilka hvarje dag lemnade något öfrigt att önska. Vanligen upptog han fogligt Bertels lätta förebräelser och förmaningar, men det varade ej länge innan läraren märkte att han lade dem föga på minnet. Hans mjuka böjliga väsen var behagligt att umgås med, men det var en natur af vax, som formade sig efter hvarje nytt intryck, en af dessa karaktärer utan fasthet, hvilka fordra stort tålmod och uthållande energi hos uppfostraren om något resultat skall vinnas.

Från början hade han föresatt sig att så vidt möjligt och endast i särskilda fall klaga på eleverna hos deras far, han ville helst ensam kämpa ut striden med dem om det skulle komma därtill; med ungdomlig entusiasm hade han uppgjort planer för gossarnes utveckling både intellektuellt och moraliskt hänseende och tänkt sig huru han genom öppenhet och förtroende skulle söka vinna deras tillgifvenhet, men de första veckorna krossade tyvärr några af hans rosenfärgade förhoppningar och kom honom att djupt känna sitt kalls mångahanda mödor. Med en håglös elev och den andra otillgängligt slutet var hans arbete hvarken angenämt eller fruktbringande, dock — han var ung och begäfvad med friskt lefnadsmod. Hvad som icke nåddes i dag, kunde ju vinnas i morgon.

Öfverstens hus var i alla afseenden komfortabelt, ett af dessa hem där kontrasten mot fattigdomens försakelser träder betraktaren skarpere än vanligt till mötes. Bakom spegelglasfönstren i de varma välförsedda rummen, tycktes man vara vidt skild från dem, som därnte kämpade mot armod och brist, och lifvet rörde sig på så vålsorda gångjern inom engång utskakade ramar, att man icke

ens tänkte på att kasta en blick utom dem. Så föreföll det åtminstone Bertel.

Med tyst intresse studerade han sin omgivning och det lif de lefde dag efter dag. Öfversten hade ytterst regelbundna vanor, par gånger om dagen långa promenadture, bestämda timmar vid skrifbordet och sedan kvällarna egnade åt familjekretsen, där han sysselsatte sig med att röka och skära upp någon ny bok eller tidskrift. Fröken Josefine, hvars förnämsta husliga bestyr syntes vara att presidera vid thebordet, fingrade vanligen på en spindelväfsin virkning utan början och slut, tycktes det; hon tillhörde denna klass af oförnöjda varelser hvilka alltid se världen i gråt, och människorna med skefva misstänksamma blickar. Hvarje morgon såg hon ut att hafva ätit ett surbäskt äpple, hvars eftersmak en vist höll uti sig hela dagen.

Husets unga dotter åter leide ett brokigt fjärrlif blott och bart för sig sjelf och sina egna nöjen. Hon var sin fars afgud, men gjorde i det hela föga för hans trefnad, lät sig blott smekas och uppassas på allt upptänkligt sätt, en vacker men ibiten egoist som hon föreföll att vara. Musik var hennes passion, ibland kunde hon sitta flere timmar vid flygeln, andra dagar åter rörde hon tack vare sitt ombytliga lynne knappt en tangent. Om hon en afton afstod från ett nöje, för att vara med de sina, ansåg Öfversten det som en stor uppoffring af henne, vanligen kom hon blott om kvällarna på några ögonblick in i hvardagsrummet till den öfriga familjen, lyste i någon elegant aftontoilett och försvann för att besöka teatern eller något annat nöje. Ofta åtföljes hon då af en släktinge i huset herr Emile Francke, en nyssblifven ung embetsman och en verklig dandy, iklädd det allra nysate nya på herrskrädderi området, hvars nonchalenta hållning och slappa drag säkert i Paris skulle förskaffat honom benämningen „un de siècle“. För dessa unga gubbar som druckit så djupt ur nöjenas bägere att ingen enda förströ-

else mera innebär någonting retande, för dem eller hvilka åtminstone vilja synas vara fullkomligt likgiltiga för allt i världen, var denne man en ypperlig typ. Skuldsatt upp öfver öronen fanns det dock ingen extravagans, som Emile Francke icke skulle tillåtit sig och trots sin mondäna liknöjdhet för allt hvad nöjen hette, hände det ofta att han presenterade sin örfilstäcka person öfverallt där den fina världen uppträdde, i en loge på teatern, under par numror på konserten, eller på någon soiré dansante —, allt under en afton. Det var modernt och storsadsligt och det gälde för honom mer än den lumpna kostnaden för tre dyra biljetter med tillägg af en liten fin supé på natten. Bertel erfor nästan ett obehag för denne „kusin Emile“, som gossarne benämde honom, men fröken Josefine tycktes betrakta honom med välbehag och fröken Celie tillät honom att vara sin förklarade riddare på societätens fester. Ofta kom hon sent hem, missbelåten med sin afton och medförande en släkt af stora världens ofrid, tyckte Bertel. Hennes beskrifningar om människor och förhållanden andades ofta en djup ironi, det var som om hon i bemlighet hänlett öfver både sig sjelf och andra och Otto sekunderade med förtjusning. Bertel kände ibland biudet brusa ända upp i sina tinningar vid deras öfvermodiga yttranden, han hade velat lägga handen öfver sin elevs dristiga läppar, med det anstod ju icke honom, när fadren sjelf lyssnade utan att yttra ett ord af motsägelse. Öfversten var verkligen en så i grunden god och öm far att hans känsla för barnen nästan öfvergått till svaghet och sålunda bildade den aldri skarpaste kontrast mot forntidens stränga tukt vid de ungas uppfostran. I detta hem hade de rättighet att yttra sig fritt om allt och detta utan att blifva rättade, sålunda stärkte i den naturliga benägenheten hos ungdomen att alltid tro sig hafva rätt.

Otto och Celie voro tydligen mycket fästade Under vägen,

vid hvarandra, lifligt sympatiserande såsom tvönne äfven i andligt afseende beslägtade naturer. Omedvetet kände Bertel sig stött tillbaka af dessa båda, kanske därför att hans egen öppna natur trädde i alltför hård konflikt med deras stela och snixlika väsen. Hvad han kände varmt och rikt, det måste han också framlägga i dagen, sådan var nu engång hans karaktär.

Följden af detta fjärmande från den ene eleven gjorde emellertid att han trots Edgars många mindre betydande egenskaper kom att sluta sig mera till honom och att han i hemlifvet oftast satt tyst när Celie var närvarande. Med sin vackra stolta blick såg hon ju också vanligen förbi den anspråkslöse unge mannen, de tycktes hafva intet gemensamt med hvarandra.

Sålunda kom det sig att Bertel i det fina eleganta hemmet, där det var så väl sörjdt för hans kroppsliga välbefinnande, ofta kände sig ensam och hungrande till själen. Från öfversten, den oklanderlige gentlemannen, som aldrig brast i höflighet, till den ceremoniosa betjenten med sina cirklade bugningar, fanns där ingen människa som lefde och tänkte såsom han, ingen som tycktes söka annat än hvad jorden tillhörde. Hans eget hem hade varit ett af dessa djupt allvarliga presthus, där familjefadren invigt sitt lif till Guds tjänst i anda och sanning och äfven önskade se hela sitt hus såsom en Herrans församling i smått.

Morgon- och aftonandakt tillhörde de dagliga vanorna och sabbatens helgd tänkte ingen på att kränka; man lefde där ytterst enkelt i enlighet med de tarfliga inkomsterna, men frid och förnöjsamhet gjorde hemmet till det lyckligaste för hvarje medlem i familjen och utom den stod församlingen, en krets af tillgifna vänner, hvilka med barnsligt förtroende blickade upp till sin själaherde, som också för envar af dem var en trogen vägvisare fram mot Guds rike.

Här var allt annorlunda, det kände Bertel, det gälde att kämpa sig fram utan stödet af ett vänligt råd eller allvarligt ord, i detta fullkomligt moderna hem måste han nödvändigt förblifva en främling. Redan den första söndagen efter hans ankomst, då han vid sin fråga till gossarne om de ville följa honom till kyrkan, fått såsom svar en förvånad blick af Edgar och Ottos ironiska löje, hade han förstått det.

Under föregående årets korta vistelse i hufvudstaden hade han jämte några allvarligt sinnade kamrater deltagit i undervisningen vid stadens söndags-skolor. Nu beslöt Bertel genast att också denna termin gå och erbjuda sin tjänst vid denna så betydelsefulla verksamhet bland de små i världen. Hans andud blef också med glädje mottaget och det var en sådan tillfredställelse tyckte Bertel att begynna veckans första dag med ett arbete för andra. Edgar såg helt förundrad ut när han första gången kom hem från skolan med ansigtet strålände af inre fröjd, men när läraren upplyste honom om orsaken därtill, kunde han alls ej begripa huru det låg ett nöje uti att lära okunniga simpla barn i ett säkert kvast och illaluktande rum. Pappa gick icke ens i kyrkan för att där var osundt — hygienin var nämligen öfverstens käpphäst — man kunde ju inte veta hvilka smittförande dunster samlade sig där så mycket folk var hopträngdt på samma plats.

Bertel log stilla: — Min far var prest — sade han — och hans pligt var att besöka sjuka och döende; under de svåraste epidemier var han den förste man rådfrågade för att få tröst och hjälp både till kropp och själ. Engång beskref han för mig en stackars koppsjuk, som blott med svårighet kunde föra sina förfärligt uppsvallda läppar intill kalken — tror du att ett sådant exempel, sett ända från barndåren, ingifvo: rädsla? —
Edgar skakade på hufvudet: — Jag springer

alltid förbi klinikerna utan att våga draga nodan — försäkrade han.

Otto tog men Bertel såg att han uppmärksamt följde med samtalet och tillade därför: — Jag vill inte att min söndag skall likna veckans alla öfriga dagar, under dem slår arbetet för jorden och dess angelägenheter alltför mycket embargo på tid och krafter och själen, som man dock måste kalla vårt bättre jag, behöfver väl ändå en enda dag till sin hvila. —

Han visste ej om gossarne förstått honom, men gladdes öfver att hafva fått uttala sin öfvertygelse. Där i huset föreföll det verkligheten som om budet „Tänk på att du helgar hvilodagen”, varit både föräldradt och glömdt. Öfversten frångick ingen enda af sina regelbundna hvardagsvanor och icke ens fruntimren besökte någonsin en kyrka eller ett bönehus. Edgar tyckte om söndagen därför att väckareklockan då teg helt fredligt på morgonen och tillät honom att sofva huru länge som helst. Otto brukade då hafva ledighet att promenera med sin syster öfver hvilken han var mycket stolt; eljest var allt sig likt, fröken Josefine skötte sin virknål som vanligt och Celie sina nöjen, endast vid middagen var om möjligt utsöktare rätter och vin.

Vanligen brukade Bertel, sedan han kommit bättre in i husets vanor, under veckan taga sig en stunds ledighet om kvällarne för att läsa bögt, något som öfversten mycket väl upptog, emedan han för en ögonsvaghet var förbjuden att anstränga sin syn vid lampsken. Äfven om söndagarne hade Bertel icke velat försumma denna föreläsning. Nu hände det emellertid att han af bekanta blifvit ombedd att en söndag medverka vid en enkel aftenunderhållning för arbetare med ty åtföljande nykterhetsföredrag. Han hade nämligen en ovanligt behaglig tenorröst och var van att sjunga solo därhemma med accom-

pagnement af det gamla klaveret som tillhört hans mormor.

Öfversten saknade visserligen sin unge föreläsare och fann timmarne lägre än vanligt, man tog det tillika helt naturligt att en ung man ville vara ledig och roa sig en smula. Edgar, som redan vant sig vid sin lärares sällskap, gäspade af ledsnad och hälsade studentens återkomst med ovanlig liflighet.

— Ni är tidigt tillbaka herr Holm — sade öfversten — jag trodde att ni besökt teatern?

— Var det inte någon konsert herr Holm talade om med sin kamrat? — inföll Edgar.

— Ett så ståtligt namn lörs jag into ge vårt enkla themöte — sade Bertel leende.

— Ah — öfversten såg leende på honom.

— Hvad är ett themöte? — frågade Edgar på sitt barnsliga sätt.

— Ah ett anspråklöst samkväm dit man gratis inbjuder de mindre bemedlade i samhället och försöker bereda dem både nytta och nöje, så vidt man det kan. —

— Nåh hvori bestodo då nöjena i kväll? — frågade Otto ironiskt.

— Vi hade piano-musik, föredrag och sång — svarade Bertel vänligt — flere studenter och unga damer medverkade äfven af intresse och välvilja för ändamålet.

Öfversten nickade bifallande: — Jag har inte förr hört talas därom, men det var ju vackert och — rätt!

— Ja — sade Bertel lifligt — sålunda kunna de bättre lottades, de rikas och lyckligas gåfvor blifva till glädje för deras bröder och systrar i de djupa leden, det är ett af vår humanistiska tids vackraste drag. — Öfversten böjde jakande sitt hufvud, men Edgar lutade sig fram och frågade:

— Sjunger herr Holm också? — Ja, något litet! — Förmodligen mest psalmer? — Ottos röst ljud spefull och han såg bort till systemen likasom

för att finna medhåll, men hon föreföll så oberörd, som om hon ej ens lyssnat till samtalet. Några ögonblick senare steg hon också upp och gick till flygeln. De fina fingrarna gled snabbt öfver tangenterna, hon spelte en lustig tarantella som kom Edgar att klappa i händerna; Bertel åter hade lutat sig tillbaka i stolen och betraktade tankfullt den unga flickans vackra profil som mjukt aftecknade sig emot den mörka fonden. Helt plötsligt öfvergick musiken till ett vemodigt andante och slutligen till ett smältande adagio. Sedan var det som skulle den spelande ämnat upphöra, men betänkt sig och likasom ovisst sökande letade sig en enkel melodi sakta fram. Man tyckte sig höra den lilla skogsbäcken porla djupt nere i sin dunkla gömma medan träden susade däröfver och en ensam fågel sjöng sitt hjertas saga långt borta i skogen. Studenten kunde ej låta bli att tänka, att musiken kanske var en afspeglning af pianistens egna vexlande stämningar, ty plötsligt afbröts den fridfulla harmonin af ett vildt accord; bäcken hade förvandlats till ett brusande vattenfall som hvirflande förstörde skogsensambetens lugn och fogelns idyll dog bort i bullret.

Kanske var denna högragna kalla flicka, som tycktes äga allt hvad hjertat kunde åtrå, ändå i grunden en suckande fridlös själ, som famlade efter ljus och försoning. Han anade ej huru nära han kommit sanningen.

„Ett trotsigt och försagdt ting är människans hjärta“, säger den vise mannen.

Celie hade i alla fall hört hvad som talats den där aftonen, ty några dagar senare öfverraskade hon Bertel genom att fråga hvilken stämma han sjöng

och på hans svar tillade hon att de — hon och några vänner — ämnat begynna musikafsnar i hemmen och att det just var en tenor de saknat.

Hon bad ej om hans bistånd, men det var dock omöjligt att missförstå hennes önskan, också ansåg han sig ej kunna vägra när Edgar den följande kvällen kom inrusande och uppfordrade honom att genast följa med till salongen där det musikalska sällskapet var församladt. Här följde presentation för en liten exklusiv krets damer och herrar, därpå inledde Celie soiren med en glänsande väl utförd sonat. Det var meningen att söka åstadkomma körsång; medan man valde noter och ordsade stämmorna, spelade en herre i sällskapet violin och trenne af fruntimren något à quatre mains. Sedan begynte sångöfvingarna. Bertel kände väl knappast de sänger man valt, men han var notfast och mycket musikalisk, därför nickade ock sångledaren flere gånger „bra“ åt honom. Det var en äldre herre, utländing, med håret artistiskt kammat, som tycktes taga sitt kall på allvar och handterade taktpinnen så att han blef röd af ansträngning ända upp i den kala pannan.

De öfriga som samlats blott för sitt höga nöje, funno det löjligt att bråka så mycket, några pratade högt under öfvingen, andra funno sångerna illa valda, blott några få tyckte såsom Bertel att det var roligt att sjunga och tack, vare deras medverkan, blef det en rätt musikalisk afton.

Herr Francke var naturligtvis också med och lika nouchalant i fråga om sången, som vid allting annat; från en inbillad höjd tycktes han skåda ned på sin omgivning med tillgjordt slöa blickar och med andantag af öfversten, som alltid tilltvang sig af honom en viss hässyn och fröken Celie, som han tydligen beundrade, tycktes hela det öfriga sällskapet betyda för denne herre mindre än intet.

Bland damerna fann Bertel till sin öfverraskning en treflig hurtig ung flicka, som en sommar

vistats på Toivola och hade hans hemtrakt i godt minne; hon var liflig och intelligent och det var dessutom ett nöje för honom att råka en person med hvilken han kunde språka om välbekanta förhållanden. Hans första inträde i sällskapslifvet aflöpte således väl och tack vare fröken von K. och hennes muntra väsen, samt hans egen sunda uppfattning och lätthet att finna sig tillrätta, blefvo musikafstnarna ofta till trefnad för Bertel. Han fick därunder mången intressant inblick i sällskapslifvets vaxlingar, riktades med mången erfarenhet och hade dessutom tillfälle att höra sång och musik, hvilket alltid var för honom ett sannt nöje. Dock uppstod hos honom ingen egenkärlek öfver den enträgenhet man visade att draga honom in i societeten, skället låg helt klart, man behöfde honom och det var allt, tänkte Bertel. Han var åtminstone icke en kavaljer som anstod fröken Celie, det lät hon honom nog förstå och äfven kusin Emile skänkte honom i rikt mått sitt öfverlägsna medlidande, öfversten däremot visade ständigt sina söners lärare en hänsynfull höflighet; man kunde ej blifva bättre bemött, menade Bertel och han började i tysthet hysa rätt mycken sympati för den slutne mannen med sin svärmodiga blick, som i det hela gick sin värld fram bra nog allena. Fröken Josefine med sitt utsoende af ett trädbeläte, kunde inte gerna kallas ett treffligt sällskap, gossarne voro för unga och Celie — för själfvisk — tänkte han och hvilken öm uppoffrande far var han dock icke!

Edgar var förtjust då de hade främmande hemma, lexorna skulle utan lärarens upprepade påminnelser gerna vid sådana tillfällen fått gå vind för våg. Han fäste sig vid damernas toiletter, låtsade spela kavaljer och härmade de vuxne herrarnes manér så godt han kunde, isynnerhet var kusin Emile hans beundrade ideal.

— Jag kan inte förstå hvad du tycker om hos

honom — sade Otto en afton — i mina ögon är han bara en odräglig sprätt. —

— Åh han är så stillig — påstod Edgar — allt hvad han har ända från monogrammet på nåsduken är alltid modernare än någon annans! —

— Och det finner du så utmärkt — Ottos fina läpp kröktes hänfullt — en man skall inte hänga vid sådant strunt, det är lumpet, det är omanligt! —

— Hvad förstår du då med begreppet manlighet, Otto? — frågade Bertel och slog sig ned vid gossarnes studiebord.

— "Modig som ett lejon och stolt som en kung", gnolade Edgar som gerna ville förtreta brodern en smula.

— Är det verkligen din definition på en verklig man? — läraren smålog. Otto teg, broderns skämt hade sårat honom. — Då jag var pojke — fortfor Bertel, — tänkte jag mig alltid Alexander af Macedonien och Karl XII som mina hjeltar, men det rent fysiska modet gör icke mannen böjd att uppoffra sig för det som är ädelt och sant, att hellre lida allt än att handla orätt och att beskydda de svaga — barn och kvinnor — se där några af de egen-skaper som karaktärisera den sanna manligheten. — Otto hade hela tiden sett ned framför sig; nu slog han upp blicken och fäste den skarpt på läraren: — Var herr Holms far sådan? — Studentens ögon lyste: — Ja, Otto det var han. —

— Berätta någonting om honom — bad han halft skyggt och Bertel berättade. Han talade om fadrens försakelsefulla lif, huru han sträfvat för sitt bröd ända från pojåkåren, huru han som prest verkat och arbetat i den lilla kapellförsamlingen bland dess fattiga befolkning, som han ej för yttre fördelar ville öfvergifva. Han berättade huru han för sin familj var den ömmaste far, men tillika så fast, att det aldrig nånsin föll gossarne in att skätta sig upp mot hans vilja; de hade en så instiktlik förnimmelse att den alltid syftade till det rätta. Och vidare

Under vägen.

hvilken kärlek som egnades honom af folket i hela kapellet, han var deras föresyn och rådgifvare både i andligt och lekamligt afseende.

Skulle en väg byggas, genast var pastorn där och stakade ut den, råde fattigdom skaffade han understöd och arbetsförtjänst och under tider af sjukdom var han läkare för såväl själ som kropp. På prestgården fanns ett litet husapotek, för det mesta bestående af örter som pastorn låtit sina barn insamlia och själf beredt och så fort någon sjuknade kom man alltid dit för att söka bot.

— Jag skulle varit rädd för de där sjuka människorna — menade Edgar och ryckte på axlarna.

— Så vidt jag vet hade ingen af oss syskon någon smittosam sjukdom i vår barndom — svarade studenten — min far höll mycket på att man skulle hårdas, frisk luft och kallt vatten fingo vi aldrig sakna.

— Det tycker jag om — Otto nickade bifal- laude, hans blick hängde hela tiden med lifligt in- tressé vid lärarens läppar. Bertel såg med nöje hans vanliga stelhet gifva vika och fortsatte att be- rätta tills det blef tid för gossarne att gå till sängs. SjälF satte han sig ännu att skriva ett bref till sin mor. Några minuter senare öppnade Otto hans dörr för att bedja om upplysning angående ett ämne för morgondagens timmar. — Kanske störde jag herr Holm — sade han med ovanlig hänsynsfullhet.

— Visst icke, ni får gerna komma till mig med frågor när som helst, dessutom gjorde jag icke nu några viktiga anteckningar, jag skrifer hem till min mor! —

— Är herr Holms mor vacker? —

Bertel såg förvånad upp och smålog åt den rakt på sak gående frågan.

— Männe man någonsin reflektera öfver sina för- äldrars utseende — sade han skämtsamt — de äro nu engång far och mor och därmed är allt sagdt, åtminstone för ett barn, men med eftertanke kan

jag svara att jag ej tror min mor ser hvad man kallar bra ut. Hon har haft så många bekymmer, att hennes kära ansigte tidigt föräldrats, men god och vänlig är hon —, det kan jag försäkra dig. —

Otto nickade: — Min mamma var mycket vac- ker — sade han lågt — och äfven mycket god, tror jag, men vi få aldrig tala om henne; pappa kan inte höra det, han sörjde hennes död så att han höll på att bli galen. —

— Verkligen — är det längesedan din mor dog? —

— Sju år! Godnatt — herr Holm och — tack! —

— Godnatt, Otto, sof godt. —

Bertel nickade hjärtligt åt honom, när han blef allena tänkte han på att han nu fått förklaring på den vemodiga blicken i öfverstens ägor. För en så sluten och inåtvänd natur som hans, kunde man för- stå att en allsmäktig kärlek betydde mer än själFva lifvet.

Emellertid glädde han sig åt den lilla inblick han denna kväll erhållit i Ottos karaktär; det var som om han plötsligt träffat på en liten varm fläck som skälFde vid beröringen och när han sedan jämförde de båda bröderna, föreföll det honom som skulle han aldrig lyckas inpräglia någonting rätt fast i Edgars grunda natur, men som om det hos Otto funnits en grund, på hvilken man skulle kunna bygga vidare.

Då han slutat sin brefskrifning gick han in i gossarnes rum för att se om de släckt sin lampa, något som ofta blef glömdt; äfven nu brände den och belyste klart de sofvande. Edgars vackra huf- vud låg mjukt tryckt mot kudden och högra armen hade han ledigt kastat däröfver; han var en nästan idealisk gossbild, värdig en målares pensel.

Ottos drag voro lugna och såsom mejslade i sten, men kring den vanligen så bestämda munnen

låg nu under sömnen ett mildt, älskligt uttryck, som rödde lärarens hjärta.

— Ack, af dig skulle man kanske kunna göra en hjälte i detta ords bästa betydelse — mumlade han — här finnes rikt material, hjälpe mig Gud att få bidraga till det verket, bidraga till att Skaparen må ock af detta sitt ädla verk få pris och ära! —

I matsalen fanns ett äldre piano. Edgar, som hade öra för musik, brukade ibland klinka därpå och taga ut små bitar, som han snappat upp ur någon opera och i skumrasket, när fröken Josefine tog sin långa siesta bakom stängda dörrar och Celie vanligen promenerade med sin far, brukade Bertel ibland slå sig ned och musicera. Han hade aldrig egentligen lärt sig spela, utan blott gjort små försök på egen hand, mest för att kunna accompagnera sig till enkla visor och andeliga sånger, som de sjungit vid bibelstunderna därhemma.

För att ej störa om någon händelsevis skulle befunnit sig i närheten, grolade han vanligen blott lågt, utan att låta rösten klinga fullt, men kanske ljödo „Dig Jerusalem vi önska lycka” eller „Lycklig du som funnit Jesu kärlek” ännu mer gripande och till hjärtat gående genom det dämpade tonfallet. Stundom hörde han en dörr öppnas någonstädes, men utan att fästa sig därvid och utan att hafva den aflägnaste aning om att han hade åhörare.

Därborta i skumma den korridoren skockade sig nämligen tjänarene och lyssnade girigt på hvarje ord, som gick öfver hans läppar, — till och med den gamle betjänten kastade bort cigarren och sålade sig till de öfriga, och köksan, den ordkarga Kristin, som varit i huset, så långt man mindes tillbaka, sade högtidligt: — Märk mina ord! nu kom-

mer välsignelsen till huset, då Gud och Hans ord bli årade härinne; den saliga öfverstinnan må glädjas bland englarne öfver sådana lofsånger under detta tak! —

Om allt detta hade sångaren emellertid ingen aning, där han satt och i toner uttalade sitt hjärtas dolda känsla och klippfasta öfvortygelse. Edgar kunde ibland hänga en stund öfver pianot och höra på, men han hade aldrig ro att vara länge på ett ställe. Otto satt och läste inne hos sig, dock trängde tonerna genom den öppna dörren rakt in till honom, och tvango honom att lyssna och, medan han så gjorde, steg bilden af den döda moderns lifslevande fram i hans minne. Hon hade också sjungit så vid sina små baras bäddar och lärt dem böner, dem de nu alla hade förgåtit. Den klara genomträngande blicken i de mörka ögonen, tycktes ställa till honom en fråga, som han ej fullt förstod, men som han ej kunde låta bli att grubbla öfver.

En eftermiddag, då huset åter tycktes vara alldeles utdödt och till och med gossarne hade gått ut i staden, satt Bertel åter vid pianot och som han trodde sig vara helt allena låt han — gripen af sångens makt — rösten höja sig i hela sin rika fullhet. Då hördes plöteligt brådsakande steg bakom honom, han tystnade genast och vände sig om, där stod Celie, blek och med skälvande läppar: — Sjung inte mer — sade hon häftigt — jag kan inte höra det, jag har hufvudvärk!

Trots det ovänliga sätt hon begagnade för att tillrättvisa honom, stod studenten där som en ertappad brottsling och stammade: — Jag visste inte — om jag blott haft en aning . . .

Hon vinkade otåligt med handen, sedan kastade hon sig plöteligt i en länstol och brast i krampaktigt gråt.

Bertel blef förskräckt, han ville ropa på fröken Josefine eller tjänarene, men Celie afböjde det ener-

giskt; endast vattenglaset, som han räckte, mottog hon och tömde i ett drag, därpå reste hon sig hastigt, strök de orediga lockarna ur pannan, och utropade med sin gamla ironiska ton: — Sesål nu är det förbi, gå nu och berätta, om ni har lust, att jag är ett sjöp — er sång irriterade mina nerver, hör ni inte att jag ber er — gå. —

Studenten drog sig tveksamt tillbaka, han visste ej rätt huru han skulle förstå henne, men när hon åter otålligt vinkade med handen, lemnade han tyst rummet.

Hvilken gåtlik varelse var icke denna unga flicka? Han grubblade hela aftonen på den lilla tilldragelse han nyss upplefvat och slutade med att återkomma till sin gamla förmodan att Celie kände sig olycklig och fridlös; han kunde ej förgäta den ångestfulla blicken i hennes ögon, när hon förbjöd honom att sjunga, och huru förtviflad såg hon icke ut, när hon brast i tårar!

Vid thebordet var Celie sig emellertid fullkomligt lik, blott kanske om möjligt retligare mot Bertel än förut. Nästa musikafton vägrade hon äfven utan skäl att sjunga en duett med honom; redan mången gång tidigare hade Celies ovänliga bemötande sårat honom, ehuru han alltid försökt tyda det till det bästa — i dag kände han sig dock mer illa berörd därpå än någonsin förr. Det måste finnas något hemligt skäl för den motvilja hon tycktes hysa för honom, det grubblade han ofta på, ehuru förgäves.

Höstens mörka veckor hade emellertid snabbt glidit bort i tidens ström och julen stod för dörren. Som Bertel hade en lång och dyr resa hem, hade han från början beslutat att stadna i hufvudstaden öfver hylgen. Tanken på att sakna de käras omkring sig på julaftonen blef visserligen tyngre allt som den 24 December närmade sig, men som han hade ett godt lynne och var böjd, att se saker och ting från deras ljusaste sida, märkte ingen att han dessa dagar genomgått en lex i försakelsens

skola. I kapp med gossarne fröjdade han sig åt julutställningarnas prakt; hvarje dag gingo de tillsammans och beundrade de härligheter butikerna hade att uppvisa och vid hemkomsten blef det alltid tillökning på önskelistorna, hvilka Otto och Edgar före julingo öfverlemnade åt sin far.

Bertel gick och smålog åt deras ifver, han tänkte på sina egna barnår, då ett par röda ullvantar och en „jättestor“ pepparkaka utgjort hans önsknings mål ifråga om julklapper. Tillgångarna i pastorsgården skulle väl icke heller medgifvit dyrbarare gåfvor, men glädjen var nog lika djup och varm ändå, kanske till och med rikare.

Söndagen före jul firades en liten fest i den söndagsskola där Bertel undervisade; han var en af de mest intresserade tillställarne, outtröttlig att med sin trappstege klifva upp och smycka granen, som intog saleus midt och när så den glada barnaskaran strömmade in och psalmens ljud höjdes af de späda rösterna, då var det han som anförde sången.

Han var ännu helt upplifvad af hvad han sett och hört, när han om aftonen kom hem, och då han trädde in i hvardagsrummet där familjen var församlad, kände han sig så varm om hjärtat, att han ovilkorligen måste meddela dem hvad han nyss upplefvat. Med lefvande färger beskref han de fattiga barnens glädjestrålände blickar, de minstas häpnad vid anblicken af underträdet från sagans land och den allmänna belåtenheten på festen; han talade sig varm och blef helt entusiastisk. Då han tystnade såg fröken Josefine upp från patienten som hon just höll på att lägga och sade sötsurt:

— Ja, det är fäsligt hvad man nu för tiden gör för en affär af sämre folk, måtte de blifvit bättre eller tacksammare därpå, det undrar jag. Förr hörde man åtminstone aldrig talas om de ohyggliga socialisterna, som man i våra dagar jämt plågas med. Hemma hos föräldrarne ansågs det vara nöje nog för folket att se på när herrskapet höll kalas. An-

dra tider andra seder. — Öfversten teg, gossarne disputerade vid schackbordet om sina piécer och Celie vände med synbart intresse bladen i en nyss uppskuren roman af Zola.

Det kom plötsligt som en iskyla öfver Bertels lifsvärma hjärta; hvad de alla voro likgiltiga för det som låg honom nära, huru hade det ens fallit honom in att tala såsom han nyss gjort! Ack, han hade ett ögonblick förgåtit att han ju var en främling här; nedslagen tog han en tidning och försökte läsa, men tankarna ville ej rätt följa med.

Efter teet då studenten gjorde sin vanliga bugning vid dörren till godnatt, kom öfversten fram till honom och lade handen på hans axel: — Unge man — sade han lågt — om ni känner någon som till jul behöfde en liten penninggåfva så — låt mig veta det.

Bertel fäste sin blick på den gamle herrns ansigte, det var sig likt, endast kring munnen ryckte det som af en egendomlig inre rörelse — sedan bugade han sig artigt bifallande. Hvem visste — kanske hade han misstagit sig på den synbara liknöjdhet han i dag tyckt sig spåra för sina meddelanden från den enkla julfesten, kanske var tvärtom just detta oväntade anbud en följd däraf. Man kan ej alltid skönja huru nära orsak och verkan i själva verket ligga hvarandra.

Då han kom in i sitt rum, följde Otto ned och sade tvekande: — Skulle andra också fått vara med på den där festen, jag menar andra än barnen och deras lärare?

— Det tror jag nog, hvarför frågar du.

— Jo jag tänkte på att — — — i nästa jul tar herr Holm kanske mig med? —

— Det är ju förskräckligt hvad du är oförtänksam — gäckades Edgar — jag skall förtro herr Holm, att han är pinkär i allt hvad småbarn heter, fast han skäms att erkänna det, en sådan karl, som Otto alltid vill vara. --

— Tig! — brusade Otto upp och begaf sig med stormsteg in i sitt rum, där han förajök i den majestätiska tystnad, hvarmed han alltid bestraffade broderns små nålstygn.

Bertel tänkte länge på honom, innan han somnade, kanske hade han en hemlig bundsförvandt i denne gosse, som från början förefallit honom så esympatisk, en sfinxnatur var han likasom system, det var honom klart.

Själva julaftonen inbröt klar och vakker, med rimfrost på träden i esplanaderna och liflig rörelse på torg och gator. Bertel hade åtagit sig att köpa julgranen och tillsammans med sina elever företog han en tidig exkursion till torget, nickade god jul åt gubbarne vid granlassen, och leende åt alla små barn de mötte. På eftermiddagen klädde de äfven tillsammans det höga vackra trädet, som fått sin plats i matsalen; ljus, konfekt och de läckraste frukter hängdes upp till öfverflöd och Edgar, som var en riktig snaskrätta, åt sig nästan sjuk på förhand, bara genom att „smaka litet“ af påsarnes innehåll.

Kvällen förut hade Bertel förfärdigat dussintals flaggor af brokigt silkespapper och till sina elevers förtjusning förgyllt ett parti valnötter; alltsammans tog sig nu mycket väl ut i granen, en frisk drufklase, här och där, såg ytterst aptitlig och frestande ut. När allt var färdigt, tog studenten mössa och öfverrock.

— Om herr Holm ämnar sig ut, för att se de tända julträden, så är det ännu alldeles för tidigt — sade öfversten, som af en handling passerade tamburen.

— Nej! jag tänker gå i kyrkan. —
Under vägen.

— Jag kommer med! ropade Edgar, — när vi återvända få vi se julgranarna. —

Otto sade intet, men tog tyst sin mössa och följde dem.

Därinne i det upplysta templet strömmade orgelns toner mäktigt under hvalfven, man såg idel glada och andaktsfulla människor, det var som om den stora hopen verkligen af en gemensam inre kallelse drifvits hit, för att värdigt bereda sig till den stora högtiden.

Bertel tänkte därpå medan han lät blicken sväfva utöfver kyrkan, sedan tog han sin psalmbok och föll in med de öfriga. Han höll boken, så att båda gossarne skulle kunna följa med orden. Edgar hade dock så mycket att se på, att han ej ens hann tänka på att deltaga i sången. Otto satt först med nedslagna ögon, som om han blygts för sig själf att han befann sig här. Läraren lätsade icke fästa sig därvid, uppmanade honom ej heller att sjunga, men snart märkte han att gossens blick höjdes och att hans ögon fästades vid den uppslagna boken, då klingade Bertels egen röst än högre och gladare. Julbönen, enkel och kort, trängde med sin värme in i hjärtat. Predikanten uppmanade alla att besinna, hvilken gåfva enhvar mottagit genom Frälsarens födelse — syndernas förlåtelse, Guds nåd och det eviga lifvets hopp — och påminte om att all den jordiska glädje julen med förför de rika och lyckliga, bör helgas af Kristi Ande, likasom samme Ande äfven mildrar smärtan hos de betryckte. Han slutade med att tillönska församlingen julfrid, frid i hemmen, frid i hjärtat, så skulle englarnes julhälsning skönt gå i fullbordan.

Bertel kände som om denna hjärtliga tillönskan redan blifvit uppfylt, han tyckte sig vara i frid både med Gud och människor och när menigheten reste sig för att sjunga slutpsalmen, var hans hjärta fullt af lof och pris. Otto stod rak och smärt som en ung tall vid hans sida, man kunde ej höra de toner

som välldes ur hans unga bröst, men läpparne rörde sig sakta — det var en seger, som blifvit vunnit, tänkte läraren med rörelse.

Just då de gingo ur kyrkan, knuffade Edgar sin bror i armen och hviskade: — Ser du, Kristin är också här!

Bertel såg upp och väres-blef den gamla köksan från öfverstens hus. Han hälsade henne vänligt och det föreföll honom, som skulle hennes stränga mörka ansigte ljusnat där vid. — På hemvägen hade Edgar mycket att prata om julgranar och upplysta fönster, Otto däremot gick helt stilla vid sin lärars sida. Plötsligt trädde han sin arm under hans, utan att säga något; Bertel gaf honom en uttrycksfull blick till svar, det stilla allvarliga uttrycket i gossens ögon värmdes honom.

När de kommo hem nickade studenten gladt „god jul“ åt betjänten, som öppnade tamburdörren för dem. Han såg helt förbluffad ut, men tycktes i det hela taga det väl upp och som julstämningen från kyrkan allt fortfarande dröjde kvar hos Bertel, måste han också gå fram med en hjärtlig julönskan till öfversten och fröken Josefine. Den förra såg vänligt in i hans ansigte och en suck, ergnad minnet af längesedan svunna vårar, uppsteg okämbart inom honom.

— Jag har att framföra en hjärtlig tacksägelse för herr öfverstens gåfva från en öfverlycklig mor, — ande den unge mannen, — jag tror nog att pennningarna kommo i rättar hand.

Öfversten frågade ej hyem som fått dem, sade blott att han var öfvertygad om att herr Holm träffat ett lyckligt val.

— Det, var vår vedhuggares bustru, pappa — inföll Otto — hennes man har skadat sitt ena ben och de voro aldeles utan inkomster.

— Mycket sorgligt, hvar bor det folket?

— Härnere i gården — svarade Bertel.

Öfversten vände sig bort med ett stygn i hjärtat; nöd och brist rädde tätt invid dem och de hade

ej ens frågat därefter, han kände i detta ögonblick, djupare än någonsin förr, trycket af den mänskliga egoismens skuldbärda.

Man åt i dag en sen middag, med all den sedvanliga julmaten. Celie uppenbarade sig i en förtjusade pärlgrå dragt, med friska blommor vid bröstet, hon var mycket vacker, men ingen julglädje lästes i de stora mörka ögonen. Gossarne däremot voro glada och upplifvade, isynnerhet Edgar, som alltid hade lättare att visa sina känslor, men öfver öfverstens panna hvilade en vemodig skugga, för honom var julaftonen de sorgsna minnenas dag.

Sedan man ätit, hjälpte betjanten till att tända granen och när den stod där i all sin prakt, slog Edgar ihop händerna af förtjusning, men också Bertels blick dröjde beundrande vid det ståtliga trädet; något så vackert hade han i den vägen aldrig sett, dock ilade tanken med saknad till den lilla låga salen därhemma. Där fanns nog icke en sådan ståtlig gran; men glädjen var ej mindre därför, det visste han.

Nu begynte emellertid hemlighetsfulla pakett bagla in från höger och vänster; gossarne erhöilo nästan allt hvad de önskat sig, nya skridskor af yppersta slag, böcker, ritmodeller, lädor med de senaste verktyg, spel och marzipan etc. ett öfverflöd, som nästan gjorde dem smått likgiltiga, allt som kvällen framskred tyckte Bertel. SjälF erhöil han ock flere goda nyttiga gåfvor dem öfversten med taktfull omsorg utvalt. Särskildt glädde honom ett värdefullt historiskt arbete, hvilket länge frestat hans blickar i ett boklädsfönster, ofrivilligt måste han vid paketets öppnande se på Otto. Gossen smålog tillbaka, han hade i troget minne gömt lärarens någonsin uttalade önskan att äga detta verk och sedan gifvit fadren anvisning att köpa det; nu såg han helt stolt och nöjd ut, öfver att hafva kunnat bereda en glad öfverraskning.

Då alla klapper voro utdelade och en viss

dåsighet utbredt sig öfver sällskapet i salongen, som var alldeles öfverfylld af de mest olikartade föremål i brokig mångfald, gick Bertel in i matsalen till det öfvergifna julträdet, som ingen nu mer tycktes bry sig om att beundra. Långe stod han försänkt i tankar och betraktade det, som om han med blicken velat gifva högtidens träd en öm smekning för alla kära minnen det väckt till lif, sedan satte han sig till pianot och intonerade sakta en liten julsång, som säkert ljöd därhemma denna kväll. Han hade ej sjungit, sedan Celie förbjöd honom det; nu tänkte han ej därpå och med half röst sjöng han:

Det grönskande julträd, med frukt och ljus,

Nu strålar klart i vårt stilla hus.

Jag med undrande blick det ser.

Det väcker längtan, det tänder hopp,

Med glädje fyller det hjärtat opp.

Dess glans blifver härlig alltmer.

De tairika ljus, som i julkvällens stund

Klart tindra emot mig på grönskande grund,

Deras mening förstår jag väl.

De likna Guds löftens otaliga här

Som stråla kring krubban där barnet är

Och salighet båda min själ.

Han var så införlifvad i sången att han ej hörde huru tjenarne samlat sig i dörren till korridoren; öfversten hade kommit in från salongen och satt sig i sin gungstol Edgar stod tvekande på tröskeln, men Otto lutade sig med en egendomlig trygg hållning mot pianot tätt invid läraren. Alla hade de likasom af en hemlighetsfull makt drivits hit in. När sången var slut såg Bertel upp och mötte Ottos blick som tillitsfullt var fästad på honom; instinkt-mässigt räckte han honom handen och båda förstodo att från denna dag ett band af sympati — som

Under vägen.

engång skulle leda till en lifslång vänskap — knu-
tits mellan dem.

Då han vände sig om trädde gamla Kristin fram, gick några steg emot honom och neg ceremoniöst: — Vi får tacka allesammans så mycket för julsången — sade hon, neg åter och drog sig tillbaka.

— Gamla hederliga Kristin — munlade öfversten — hon har fört hela husets talan.

Men inne i salongen gnåtade fröken Josefine öfver folkets påflugenheter och den där fattige prestsonens näsvishet „att börja ställa till komedier“ — som hon uttryckte sig, och Celie halfväg i en soffa och flågtade sig nonchalant med en stor solfjäder. Bertel såg på dem båda, han kände i sin julglädje ett upprigtigt medlidande med dem som sjelfva förbittrade högtidens fröjd för sig.

Öfversten gick fram och åter i sitt skriffram, allt emellanåt stannade han framför en stor taffla på väggen midt emot dörren; det var ett porträtt i olja af den döda öfverstinnan; och nedanför på etageren blomnade hvita hyacinter, hvilkas fina stänglar smögo sig ända upp emot den breda guldramen. Hon var verkligen mycket vacker såsom Otto berättat, men det fängslande hos denna bild låg förnämligast i de stora sjäfulla ögonen, hvilka likasom spörjande tycktes nedblicka på åskådaren.

— Ack — tänkte Bertel tyst — i henne skulle jag haft en bundsförvändt vid gossarnes uppfostran, det säger mig denna lugna allvarliga blick. Männe hon ser med sorg ned till sitt förverldsligade hem, eller kanske hennes förklarade ögon redan skåda alla dissonanser lösta i en ren och full harmoni.

„Frid i hemmen, frid i hjertat“, så hade pastorn i kyrkan tillönskat alla; det var äfven Bertels julönskan till all världen när han somnade om julaften.

På nyåret upphörde musikaftnarna genom anförarens bortresa från orten; den långa värtermännen med sitt arbete låg framför dem och Bertel och hans unga elever grepo sig snart an därmed. Dagligen företogo de dock äfven långa promenader. Otto som fäktade för all slags sport, ifrade för att åka skridsko och skida och om sösdagarne när Edgar föredrog en ljustigt förlängd hvila, väckte han ofta läraren och de två hade då tillsammans en uppfiskaende tur kring djurgården löfösa lunder, ja långt ut på fjärden öfver hvilken de första solstrålarne strödde sitt glitter. Därunder kommo lärare och elev hvarsandra allt närmare och förhållandet mellan dem blef nästan bröderligt. Bertel var väl redan tjuguttre år, men Otto, som snart fyllde femton, ovanligt utvecklade till tankar och åskådningssätt — för sin ålder. Isynnerhet gjorde han under vintern stora framsteg; dock hade man ingalunda idel segrar att anteckna. Ebb och flod vexla i människosinnet såsom i hafvet, det fick Bertel ofta erfara i fråga om sina elever. Just då han med glädje tyckte sig med dem hafva uppnått en långe eftersträfvad höjd, voro de plötsligt djupare nere än någonsin förr och så var det att likasom börja från början igen.

När tålmodet stundom tröt, blef han retlig och otålig i sitt sätt, hvilket vanligen hade till följd att Ottos gamla ironi dykade upp på nytt och att Edgar blef dubbelt så håglös. Då var läraren sjelf nere i misströstans dal, hade litat på egen kraft och måste åter lära att han icke med sin viljas makt kunde hjälpa sig upp igen. Så gick det genom sol och regn, storm och stiltje dock framåt, ett steg i sender.

Med den öfriga familjen kom han under denna tråga studietid ej mycket i beröring utom vid måltiderna, då samtalen vanligen gick trögt. När kusin Emile var närvarande förde han dock vanligen ett visst lif med sig, ehuru han alltid föreföll Bertel så osympatisk att ett samspråk dem emellan aldrig upp-

stod, så vidt den senare blott kunde förekomma det. Herr Francke var nu nästan en daglig gäst i huset och och studenten drog sig äfven därför helst tillbaka på sitt rum, men vid middagen och efteråt i hvardagsrummet vid kaffebordet blef han stundom mot sin vilja tvungen att deltaga i konversationen. En eftermiddag — som han fick skäl att minnas — talade kusin Emile i särdeles hänfulla ordalag om presterna; de voro ett uselt hycklande följe hvarenda en, påstod han med sin oförskämda nonchalance som alltid redade Bertels galla.

— Jag nekar ej att äfven bland presterskapet finnes män som dukat under för onda vanors inflytande — sade studenten, — men det är orätt att påbürda hela ståndet individens laster. Man har visserligen fullt skäl för att ställa höga fordringar på en prests moraliska karaktär, men om han faller bör man minnas att han likaväl som åhörarna är en arm syndare, hvilken då förgätit hvar han kunde söka hjälp för den frestelse som låg i hans väg. Förödmjukelsen kan äfven för en sådan man blifva begynnelsen till ett nytt välsignelserikt lif.

— Är herrn teolog?

— Ja, jag ämnar blifva prest såsom min far och farfar före mig.

— Åh gubbevars med sådana traditioner är ju ert ståtliga försvar af ståndet högst naturligt — skrattade herr Francke.

— Jag ser redan i andanom herr Holm såsom en välbestäld af fetma skinande bondkaplan, som vänligt myser mot gummornas — smörbyttor. — Celies hvita tänder lyste fram mellan de spefullt leende läpparne. Hon hade från någon gammaldags roman behållit ett sväfvande intryck af att prestgårdar och smörbyttor stodo i intim förbindelse med hvarandra.

— Och jag — sade kvinnan hänfullt — tycker mig i detta unga prestämne skåda en annan „Jussilainen“, som med sin visdom tror sig kunna

omkapa den syndiga världen. — Bertel log: — Någon „Jussilainen“ blir jag väl knappast, men ej heller hoppas jag — som fröken Celie tycktes antyda — på något fett prebende; en anspråkslös landtprest får minsann ej breda alltför tjockt med — smör på sitt brödstycke — han har sin nödortf men ingenting därefter. —

— Det kan också vara nog för en sådan latmanstjänst — menade herr Francke — hvad ha presterna annat att göra än stå på predikstolen och mata tron i bönderna — tron säger jag, ja kom inte hit med förnuftet bara, det vill ingen svartrock höra talas om. — Bertel bet sig i läppen med tilltvingadt logn, ett ytterligare försvar för det stånd han räknade som en heder att en dag få tillhöra skulle ej tjänat till något, det visste han.

Kusin Emile fortfor: — Och om någon tror att de själva äro blindt öfvertygade om hvad de lära så är det ett misstag, en bildad människa bar i vår upplysta tid längesedan frigjort sig från dogmtron — presterna lika väl som andra, fastän de ännu hålla på skonet. Jag går af princip aldrig i kyrkan för att icke nödgas se dem skrymta inför den staccars upplysta hopen.

— Ja, bort med hyckleriet, lefve upplysningen och dess apostlar! — ropade Celie med blixtrande ögon.

Bertel satt ett ögonblick med sänkt blick, han kände att han nu måste tala, om han för dessa två skulle stå i fullt klar dager, men det var som om han behöft andas ut, innan han upptog den utkastade hanäskan. — Fröken häntydde visst på nutidens realistiska författare — sade han och såg öppet på den unga flickan. Hon nickade bifallande.

— Där en djup afsky för det onda manar att skildra det så mörkt att mänskligheten lär sig att fasa därför, eller där man vill i dagaluset framdraga missförhållanden, för att de må kunna rättas, där är tidens realism på sin plats och har haft sin djupa

betydelse i den nuvarande generationens historia, men — förtförf studenten med stigande värme — mycket af det, som nu fått namn af den sanna upplysningen, har tyvärr visat sig vara blott irrbloss, som ledd tusenden rakt in i mörkret. Ett ljus, som endast belyser vår jordiska väg, men kastar intet sken bort öfver evigheten — hvad gagnar det oss, för hvilka tiden endast utgör ett flygtande ögonblick.

— Evigheten — utbrast Emile Francke, ah där ha vi också en af edra preatteorior, jag lofver tills jag dör, förmultnar och uppgår i gaser, som lära vara ett ypperligt gödningsämne, där har ni min filosofi, ha! ha! ha!

— Jag svärmar för nirvana, intets och glömskans ro — sade Celie dystert.

— Med dessa nu så allmänt hyllade åsigtter kunna själforden icke mer väcka mycken undran — sade Bertel sorgset — om man ej kände att en rättvis Gud och kärleksrik Fader styrde alla ens lefnadsförhållanden, och om man ej på Hans nåd i Kristus kunde bygga hoppet om ett evigt lif, då är det ju naturligt att mången i ett förtvifadt ögonblick gör slut på en tillvaro, som ofta mera är rik på lidande än glädje.

— Och ni tror således verkligen på alla de där sagorna, som bibeln berättar — frågade Celie och såg på honom med besynnerlig blick.

— Ja jag tror — svarade studenten enkelt.

Det blef plötsligt helt tyst, som skulle de tre med manlig fasthet uttalade orden verkat en hemlighetsfull bögtidlig stämning i rummet; den afbröts af Celie som hastigt reste sig: — Ni har förstört vår trefliga eftermiddag, herr Holm — sade hon kallt — man bör ej gå på djupet i något ämne — det är tardigt.

— Herr Holm är så van att informera, att han äfven ville gifva oss en liten lektion för att icke komma ur takten — sade kusin Emile malitiöst, Celie hörde honom icke mer, hon hade satt sig vid flygeln

och spelade en munter operett, såsom för att afskaka sig något oangenämt intryck.

Bertel reste sig genast för att lemna rummet, men öfversten, som tyst afhört de ungas diskosion, lade plötsligt sin hand med en fast tryckning på hans arm: — Vill ni inte stanna och läsa en stund för mig, herr Holm? frågade han — mina ögon hafva i dag mer än vanligt svikit mig och jag jag vore er mycket förbunden om ni ville göra mig denna väntjänst. — Han lade en särskild tonvigt på det sista ordet, och Bertel som genast uppfattade att han ville öferskylda de öfrigas taktlöshet, grep efter en tidning och närmade sig lampan.

Herr Francke, som i salongen lyssnat på Celies musik, kom nu in för att taga farväl: öfversten bjöd honom ej som vanligt att stanna kvar till kvällen och det föreföll nästan som skulle den gamle herrn med en viss belåtenhet i blicken följt honom till dörren, innan han satte sig till rätta i den bekväma hvilstolen för att afhöra läsningen.

Därute hade musiken emellertid tystnat, Celie kom in och kastade sig vårdslöst i soffan, mellan denna och öfverstens hvilstol stod bordet, invid hvilket studenten tagit plats för att begagna sig af lampan, hvars rosenfärgade skärm spred ett behagligt, varmt skimmer öfver rummet.

Den unga flickan var ovanligt nervös denna afton, Bertel kände det utan att se på henne. Än tog hon den lilla sidenkudden och lade den under kinden, än drog hon ur sina hårnålar och satte in dem ånyo. Ena stunden lutade hon sig fram öfver bordet och stödde sig på armbågarna, nästa minut åter sjönk hon på nytt tillbaka i sitt soffhörn — icke en sekund förhöll hon sig lugo och plötsligt sprang hon häftigt upp. — Då — huru det kom sig — hade kroken på hennes urkedja nästlat sig in i den mjuka bordsduken; vid hennes oberäknade rörelse drog kroken duken från den glatta skifvan och nästa ögonblick skulle den brinnande lampan legat i

spillror öfver släpet på Celles sidenklädning, om ej Bertel rusat upp och i rätta stunden fått tag uti reservoiren, medan lampglas och kupa krossades öfver hans händer.

Öfversten, som suttit med handen öfver ögonen för att skydda dem för ljuset, märkte ingenting förrän ljudet af glasskärfvornas fall på parkettgolvet kom honom att förskräckt blicka upp.

— Gud ske lof! — Bertel drog just ett djupt lättande andedrag och stälde lampan släckt på bordet, på andra sidan stod Celie orörlig och med bleka läppar.

— Hvad har händt? — Öfversten såg häpen från den ene till den andra,

— En liten olyckshändelse som — lyckligt nog — inte hann anställa den förödelse den kunnat haft till följd — svarade den unge mannen — bordduken gled undan och höll på att draga lampan med sig i fallet, då jag råkade se upp.

— Och Celie stod just där, hon skulle fått den brinnande oljan öfver sig? — Öfversten ryste.

— Pappa! det hade bara varit ett straff för min oberäkneliga rörlighet, kroken på min nrked hade fastnat i duken och drog den ned då jag så hastigt sprang upp, — sade den unga flickan, medan en lätt skalkning genomlade hennes fina gestalt.

— Tacka bonom där för din räddning — mumlade öfversten och tryckte hennes vackra hufvud mot sitt bröst.

Celie slet sig lös, gick ett steg framåt och sträckte med intagande gracie sin hand mot studenten. — Ack, förlåt jag kan ej! — stammade Bertel.

Hon såg plötsligt på hans händer och utropade: — Ni har skadat er? — De glödheta glasekärfvorna hade i fallet bränt stora blåsor på öfverhanden.

— Åh det är ej farligt, jag skall bara gå på mitt rum och badta dem med friskt vatten, — menade Bertel hurtigt.

— Nej! nej! inte vatten, Kristin har ett annat

medel mot brännskador. — Som en vind var hon ur rummet och tillbaka igen med en stor flaska kalkliment, medan köksan följde efter försedd med en bundt gammalt linne.

— Sesål fram med handen, intet pjunk — kommenderade den unga damen och Bertel, som tänkte på att hon kanske ville godtgöra sitt tidigare betende, öfverlämnade leende sina händer under hennes behandling. Han ville ju alltid så gärna tro att där dolde sig något godt under världsdamens kalla yta; ett så skönt omhölje kunde omöjligt gömma en helt och hållet vanskapat själ.

Hvad de fina fingrarna voro sammetsmjuka, det smög som en skalkning af välbehag igenom honom, när han erfor den milda beröringen och huru mycket sären än svedo under förbindningen, skulle han gerna plågats huru länge som helst, om blott Celie fortfarit med sitt barmhärtighets-verk.

Under natten låg han i lätta feberfantasier och drömde då osfbrutet om henne, vanligen syntes hon sorgsen och olycklig och han kände sig uppfylld af det hjärtligaste medlidande.

Ännu tre à fyra dagar efter olyckshändelsen led Bertel af feberrysningar och sveda i sären. Otto var förtjust att få vara hans kammartjänare och tillbragte alla lediga stunder hos läraren; i hans likasom i allt husfolkets tanke hade denne nu blifvit en verklig hjälte.

Trots den plåga brännsären förorsakade honom, tänkte Bertel ofta i framtiden tillbaka på dessa dagar med ljft vemod, han erfor under dem, i det mattighets tillstånd hvori han befann sig, ett visst drömmaande välbehag. Tankarna ilade hvarken

framåt eller tillbaka, de hvilade tvärtom stilla i det närvarande, blott fasthållande en enda redig bild — Celies ansigte och gestalt. Vakande eller sofvande, såg han henne för sig, än glad, än sorgsen, än nyckfull eller kall, men alltid fägslande och att grubbla öfver denna gåtfulla karaktär var sysselsättning nog för honom. Stundom undrade han om förhållandet mellan dem härefter skulle blifva vänligare; svaret ljöd alltid jakande inom honom, men vid sitt återinträde i familjekretsen erfor han den missräkningen, att råka Celie lika kylig och högdragen som förr. I öfverstens sätt gentemot honom hade däremot inträdt en väsentlig förändring; han hade visserligen alltid bemött studenten med höflig taktfullhet och mycken hänsyn, men numera låg det en nästan faderlig välvilja i den blick han fästade på Bertel och mången timme tillbragte de två hädanefter i öfverstens trefliga skriftrum, utbytande tankar och samspråkande så utan tvång, som den unge läraren aldrig tänkte sig det i fråga om den slutne gamle herrn.

Celie såg han för öfrigt sällan till, säsongen stod ju i sitt flor med baler, soireer och bazarer och öfverallt skulle hon vara med. Stundom när han inne hos öfversten satt fördjupad i samtal, gled dörren upp och den unga damen visade sig på tröskeln i stor toilett. Bertel hade engång i sitt sinne jämfört henne med en praktfull tropisk blomma, mången kväll när han såg henne så, strålande i hela glansen af sin ungdomliga fågring tänkte han på, huru väl denna liknelse verkligen anstod henne. Ja, hon var i sanning en exotisk planta, som skönt bredde ut sina kronblad i salongalifvets drifhusluft, men från drottens fästes hans blick på modrens bild — måne hon engång drömt att hennes unga dotter skulle utvecklas så, till ett lif endast för världen, för det toma skenet!

— Godnatt pappa! — klingade Celies musikaliska röst och hon böjde ett ögonblick sitt förtjusans-

de lilla hufvud, för att fadren skulle kunna kyssa hennes panna.

— Godnatt barn! håll väl om dig, det är så kallt!

— Åh pappa, har ingen fara! — hon vinkade med handen till afsked och borta var hon.

— Jag är för svag för henne, — sade öfversten ofta med en suck sedan hon gått — detta societetslif är skadligt för hälsan, men jag har ej mod att vägra henne nöjen, hvilka ännu skänka henne trefnad. Ungdomstiden är kort, snart har man inte längre smak för att roa sig.

Måne Celie verkligen var så häförförd af dessa förströelser som öfversten trodde; hon såg sällan lycklig ut när hon tog farväl, aldrig sprittande eller stormande glad, som en ung flicka, hvilken med klappande hjarta ilar nöjet till mötes. Man kan också störta sig in i hvirfveld, för att man är missnöjd och otillfreds och vill försöka glömma — tänkte Bertel.

I flere veckor redan hade man förberedt sig till en storartad bazar för ett välgörande ändamål, — som skulle blifva ett non plus ultra i sitt slag. Celie var från morgon till kväll upptagen med sammankomster och repetitioner, man skulle nämligen bland öfriga nöjen äfven utföra en kostymdans, i hvilken såväl Celie som kusin Emile skulle deltaga.

Bertel var ej mycket inne i förhandlingarna för festen, men den var i alla fall det allmänna samtalsämnet och mången tänkte som öfversten skämtsamt försäkrade att „en bazar är ett otting, emedan den mördar trefnaden i hemmen!”

Äntligen var den stora dagen inne, Celie var ända från morgonen som i en feber; sömnerskan kom sent med toilett, hon lät alla i huset känna sin otålighet däröfver och visade sig ytterst missbeläten, trots att den dyrbara markisinnedrägten satt som gjuten kring hennes smärta gestalt.

— Se, Otto, hon liknar Marie Antoinettes por-

trätt! ropade Edgar, när hela familjen samlats i salongen för att betrakta den unga damen i hennes fulla ståt.

— Ja det är ju också en fransk dans från Ludvig den sextondes hof, som de skola dansa — svarade Otto.

— Ja men coiffyren är totalt misslyckad — påstod den knotande skönheten, — sesä nu måste jag gå.

— Jag är orolig för dig barn, — sade öfversten ömt och svepte själf den lätta kappan om henne — det var bra kallt i går på generalrepetitionen tyckte jag och det ehuru jag behöll öfverrocken på, du kommer bestämdt att förkylla dig i den där tunna kostymen.

— Ähnej pappa, men du krossar ju alldeles mina blommor! — fadren fick blott en otålig nick till afsked, de öfriga måste nöja sig alldeles utan. Hela aftonen gick öfversten och tittade på termometern, som ideligen föll, det var en af dessa kalla Mars aftnar, hvilka ofta följa på en strålande klar dag.

— Jag borde bestämdt motsatt mig hennes deltagande i dansen, — sade han och suckade flere gånger djupt.

Det var redan långt lidet inpå morgonen, när Bertel hörde vagnen köra in på gården och tänkte på att Celie nu var hemkommen. Vid frukosten den följande dagen var hon icke synlig; fröken Josefine förkunnade, att hon sofde — och middagen ville hon äta på sitt rum, emedan hon inte orkade göra toilett. Om kvällen berättade Edgar, att Celie inte mätte bra, ehuru hon ej vågat tillstå det för fadren.

Några dygns mattighet och olust förebådade emellerid en allvarsam sjukdom, medicinalrådet såg betänksam ut och snart visste alla att Celie hade tyfys af det svåraste och farligaste slaget.

Hennes rum jämte det angränsande hvardags-

rummet afstängdes genast, fröken Josefine fick nerv-attacker af skrämnel för sjukdomen, och måste lägga sig till sängs och ingen annan än öfversten och en diakonissa tillätos gå in till patienten. För att ej nödgas afbryta gossarnes skolgång, då det fanns en tyfysjuk i huset, blefvo de inackorderade i en bekant familj.

— Jag går nödtvungen — sade Otto med sammanbitna tänder, — det blir ett kval att inte hvarje stund dag och natt få veta, huru här står till.

Då de voro borta, föreslog öfversten vänligt äfven åt Bertel ett annat logis; han tycktes taga det naturligt att studenten ville bort. Till hans förvåning svarade Bertel:

— Jag är icke det minsta rädd för smittan.

— Ja, men er hälsa kunde blottetällas, jag vill ej hafva något ansvar!

— Ansvaret blir i så fall helt och hållet mitt eget, men tillåt mig att stanna kvar, herr öfverste, ni blir ju så allena och om jag vid detta bedröfliga tillfälle kan blifva till någon nytta, skall det uppriktigt glädja mig.

Den gamle herrn tryckte hans hand: — Jag tackar er — sade han blott, men det syntes tydligt att han var rörd öfver detta bevis på deltagande vid ett tillfälle då de flesta andra, — däribland i främsta rummet kusin Emile — skydde huset såsom pestmittadt.

Det var en lång dyster tid som följde, dagar af spänning och fruktan och nätter af ångestfull vaka; gamla Kristine hade längesedan begynt tura om med „systemen” vid sjukbädden: — Jag vårdade ju äfven mödern under hennes dödssjukdom — sade den gamla tjänarinnean en afton till Bertel.

Han spratt till: Dödssjukdom — hvad det ordet hade för en fasansfull klang i hans öron; till denna stund hade tanken på döden icke fallit honom in, men under den följande natten kunde han ej för ett ögonblick skjuta den ifrån sig. Skulle hon verkli-

gen dö, denna unga sköna varelse, dö i blomman af sitt lif, från allt hvad jorden egde lyckligast! Nej! nej! Han vred förtviflad sina händer; om han haft tusende lif, skulle han i denna stund gerna offrat dem alla för att rädda henne.

När dagsljuset bröt in, tycktes nattens hemska skräckbilder emellertid förlora något af sin fasa och han begynte åter intala sig hopp. Ännu voro ju icke de betydelsefullaste dagarna öfver, medicinalrådet hade ej uttalat något afgörande, således var det ännu icke skäl att misströsta. Han klädde sig raskt och skyndade att höra efter huru natten förflutit för den sjuka.

Svaret ljud som vanligt, att hon grät och ej haft någon ro.

Därpå öfvertalade han öfversten — nu likasom de föregående morgnarna — att icke försumma sin sedvanliga promenad; då man vårdade en sjuk var det ju till och med en pligt att hålla krafterna uppe så mycket som möjligt. När den gamle herrn återvände, sysslade Bertel med hans frukost, såg till att han åt ägg eller bifstek och serverade honom hans kaffe alldeles så tillredt, som han ville hafva det.

Såsnada var han i högre grad än han kunde ana en hjälp för den djupt nedtryckte fadren, som mer i blick än i ord uttryckte sin tacksamhet för hans deltagande och vänliga omsorger. Han talade icke heller mycket om sin oro för den sjuka, men den kunde alltför tydligt läsas i hvartenda drag i hans ansigte, som plöteligt såg helt föräldradt ut, medan det grå håret tycktes hvitna mera för hvarje dag.

Celies tillstånd var i själfva verket bedröfligt; jagad af de vildaste fantasier vred hon sig dag och natt i svåra plågor, mången gång måste hon med våld kvarhållas, när hon ville kasta sig ur bädden och det var som om en förtärande eld hela tiden glödt i det arma lilla hufvudet, som intet ögonblick fann någon ro på kudden.

Bertel tyckte att hela huset dessa veckor liknade en graf, så besynnerligt tyst och tilltänkt föreföll det; man hörde endast öfverstens trötta steg — stegen hos en man, hvars energi är bruten — eller sjuksköterskans dämpade röst. Det enda afbrottet var medicinalrådets besök, flere gånger hade han redan sammakallat kolleger till konsultation, man kunde ej misstaga sig på, att han ansåg faran öfverhängande stor.

Hvarje dag kom Otto och tryckte sitt ansigte mot glaset i tamburdörren, han längtade efter underättelser om system och vanligen promenerade lära- ren sedan en timme med gossarne och berättade hvad han visste från sjukrummet. Naturligtvis voro de — isynnerhet Edgar — mycket hoppfulla i fråga om patienten, hon måste ju blifva frisk igen, det var oemotsägligt. Bertel tyckte likväl att Otto ofta nästan på trots upprepade dessa ord, själf hyste han för hvarje dag allt större förhågor.

Om kvällarna satt han med öfversten vid thebordet; den gamle herrn, som ej mer förmådde vaka hos Celie, hade flyttat sin järnsäng in i hvardagsrummet för att vara så nära till hands som möjligt. Bertel sofde ej heller mycket dessa nätter, oförbrutet spratt han upp och trodde att någon kom och väckte honom med ett förskräckande bud och sedan ilade tankarne till den stackars sjuka, som plågades där inne. När han tänkte på huru han nys sett henne stråla af hälsa och lif, sammantrycktes hans hjärta af ett ousägligt kval.

En kris i sjukdomen var nära förestående. Medicinalrådet hade, åtföljd af par andra läkare, under dagens lopp flere gånger besökt patienten.

På aftonen kom han ännu engång allena. Bertel hörde honom i tamburen taga farväl af öfversten: — Mod, min bästa vän, mod — upprepade han — mänsklig konst och skicklighet har nu nått sin gräns, vi måste bida tiden och se om den lifskraftiga naturen kan hjälpa sig själf och — triumfera öfver vetenskapen.

Den gamle vänlige mannen skakade än en gång världens hand och gick. Då Bertel några ögonblick senare inträdde i matsalen var öfversten där; han satt alldeles hopsjunket och höll sig likasom krampaktigt fast vid bordkanten, medan hans ansigte sammandrogs, som af häftiga nervsmärtor: — Vet ni herr Holm, huru det står till här? — framstötte han, — vi finna oss på den närmaste punkten invid slutet.

Bertel böjde sorgset medgifvande sitt hufvud.

— Hon skall dö likasom hennes mor, likasom allt hvad mitt hjärta afgudat, — mumlade han och strök med famlande händer öfver det hvita håret — hvad det är kallt, jag fryser.

Här var ej rätta stunden för den förklaringen att det just är våra afgudar, Herren måste beröfva oss, emedan vår kärlek till dem förvandlats till en synd; Bertel skyndade sig tvärtom att hålla uti ett glas rykande the, som han med milda ord lyckade öfvertala den gamle herrn att mottaga. Något annat kunde han ej göra för honom, emedan han nått den gräns, där han ej mer förmådde mottaga någon tröst; med slö modlöshet inväntade han blott hvad som komma skulle.

Bertel gick ej alls till sängs den natten, utan dröjde kvar i den stora ensliga matsalen, där det hvita lampskenet spred ett spökaktigt skimmer öfver mattan, hvarpå han oafbrutet men ljudlöst vandrade fram och åter. Han hade aldrig genomlefvat sådana timmar, timmar fulla af ångest och — bön. Jal hvarje tanke i hans själ var denna natt saunerligen ett rop utar djupen, han kämpade med Gud, såsom engång Jakob vid elfvens strand och ville ej upp-

höra, innan han fått bönbörelsens välsignelse. Men det var leko för sig själf han bad, det var för henne där i det dystra sjukrummet, hon som kanske efter få timmar skulle gå den dunkla väg, från hvilken ingen vänder åter. Men, för en sådan resa måste man vara beredd och han visste — bättre än någon annan här — att den stackars själen hade inter faste att hålla sig vid i Guds skuggans dal: därför kämpade han så osärligen med Herren om henne. — Ett förlängdt lif på jorden vågade han ej begära, blott evighetsviighet för anden.

Midnatten var längesedan förbi, det led mot morgonen då dörren sakta öppnades, Bertel vände sig ögonblickligen om, där stod systemen i sin svarta drägt, med den hvita hufvan öfver pannan. Krisen är lyckligen öfverstånden, Herren vare pris och lof — sade hon högtidigt.

— Amen — svarade den unge mannen ur djupet af sitt öfverfulla hjärta.

Nu kom öfversten stapplande som i yrsel. — Hon skall lefva, jag får behålla henne — mumlade han, sedan lutade han sig tungt mot studentens skuldra och föll i vanmakt.

Huru kunde hela huset, allt och alla däri, undergå en så genomgripande förändring, när fasan i sjukrummet var förbi — ja, det var verkligen underbart.

Mars solen tycktes med ens utgjuta hela sin gyllene rikedom öfver det eleganta hemmet, kanariefågeln slapp ut ur sitt fångsel nere hos portvakten och kvittrade som besatta i den luftiga matsalen och öfverstens steg ljödo plöteligt så lätta och elastiska.

Förbättringen gick framåt med ovanligt raska steg, gossarneingo snart komma hem igen och hus hållet begynte återgå i sina vanliga gånger. Till och med fröken Josefine satt nu åter som värdinna vid bordet och hade kommit från sin skrämselfullt alldeles välbehållen, men lika missbelåten som förr. Allt var sig således likt, dock måste man ännu röra

Under vägen.

sig mycket stilla och undvika hvarje buller, ty Celie var ytterst svag och fick på inga vilkor oroa sig.

När Otto första gången återsåg henne efter sjukdomen, kom han ut med bleka kinder: — Det var hjärtalåtande att se henne! — klagade han och gömde hufvudet i händerna, — hon är som en skugga och ögonen se så skrämmande stora ut i det magra ansigtet.

— Åh hon blir nog vacker igen om en tid! — menade Edgar, som tog allting lättare.

Otto skakade sorgset sitt hufvud: — Må så vara, men det är åtminstone i hennes utseende en någonting som upprör mig, någonting hjälplöst som hos ett sjukt barn.

— Man repar sig blott långsamt efter en så svår sjukdom, som din syster genomgått, käre Otto! — svarade Bertel, — det kommer kanske att förflöta månader innan hon blir fullkomligt återställd.

Denna förmodan bekräftade sig, ty utan någon orsak begynte tillfrisknandet, som i början rækt fortgått, likasom stanna på samma punkt utan att vidare göra några märkbara framsteg.

Dag efter dag låg den unga flickan helt apatisk, som en vingbruten fågel utan att återvinna håg eller lust för någon af sina forna vanor och sysselsättningar. Gossarne försökte såfångt upplifva henne med sitt harmlösa prat, äfven några af hennes vänner åogo tillåtelse att helsa på konvalescenten, men Celie ville ej att dessa besök skulle förnyas. De trötta mig, — sade hon blott matt till fadren. Sålunda blef hon mest öfverlemnad åt ensamheten i sitt tysta rum; hvarje morgon bar fadren henne till den lilla hvilsoffan vid fönstret och hvarje kväll åter tillbaka till bädden; han var outtröttlig i sina ömsa omsorger för henne och visade alltid därinne ett gladt ansigte, eburn hans panna, då hon ej kunde se honom, ofta skuggades af bekymrens moln.

— Jag är mycket orolig för Celie — sade han en dag till Bertel, med hvilken han numera talade

helt öppet — hennes mor dog i tuberkulos och jag har alltid byst en hemlig fruktan för att det kunde ligga några dolda anlag till denna hämska sjukdom hos min dotter, emedan hon alltid haft en klen fysik. Denna ytterliga svaghet nu ingifver mig därför stor farhåea.

Bertel försökte på allt sätt trösta honom. Medicinairådets uttalanden ljödo äfven hoppfulla: — Vänta på våren — menade denne, så fort patienten får tillräckligt krafter, skola vi sända henne till någon lämplig helsoort därute och där skall ni min bästa öfverste snart få se rosor blomstra upp på vår lilla skönhets kinder. Nutida lifvet är sönderlåtande för enbvar — fortfor han, — men i vida högre grad för de unga, som stå midt i brännningen än för oss gamla, hvilka redan gifvit tappat i striden. Det är ett öfverretningstillstånd, som de befinna sig uti, nervsystemet blir angripet, därtill kommer nattvak, förakämnd balluft och för de unga damerna särskildt en obälsosam drägt — här ha vi tillräckligt många orsaker hvarför vår vackra vän därinne nu får sota. Tro mig, tid och tålmod göra underverk!

Öfversten suckade: — Det måste väl så vara då.

En vacker, ljum vårafton hade Bertel med sina elever gjort en lång promenad genom brunns-parken, där trädens knoppar redan svällde bruna efter värregnen och böljorna skimrade så vackert blå, lösta ur vinterns bojer. När de kommo hem sade Edgar: — Hvarför sjunger herr Holm aldrig mer?

— Därför att jag fruktat att störa din syster, man vet ju ej hvilket inflytande sång eller musik kunde utöfva på hennes nerver.

— Det tror jag ej vore farligt alls — påstod Edgar — i kväll är jag musikaliskt anlagd, vi skola stänga alla dörrar och så sätter ni er till pianot. För resten sofver Celie antagligen, ty pappa skulle

också gå ut att promenera litet efter oss och tant Josefine är på trätimmers föreningens sammanträde.

Han slog med sin vanliga liflighet upp pianot och Bertel, som ogerna ville neka gossen ett så anspråkslöst nöje, slog sakta an melodin till någon favoritsång, men sedan blef han som vänligt gripen af tonernas makt och sjöng utan att tänka på tidens flygt, tills det plötsligen blef helt ljusst Frammet och han vid en blick bakom sig fann lampan tänd. Edgar, som krupit upp i soffan, rusade fram i eldskenet och förklarade att herr Holm just höll på att söfva honom till en riktigt ljufvig blund, när den odräglige Andersson kom och väckte honom med sin lampa.

— Åh! du binner nog fortsätta slumrern i natt — menade läraren — lexorna äro lästa, så den oron kommer inte att störa dina drömmar, du sömnige ungersven.

Nästa kväll, då Bertel satt vid sitt arbete, kom öfversten oförmodadt in och frågade om han äfven i dag ville sjunga. Celie hade i går genast uppfångat den första tonen samt låtit öppna alla dörrar, för att kunna lyssna och sången tycktes hafva utöfvat ett atomordentligt rogifvande inflytande på henne — försäkrade öfversten.

Det riktigt lyste till i Bertels ögon vid dessa meddelanden och med glädje lofvade han uppfylla den unga flickans önskan, men då han denna kväll satte sig till pianot, darrade rösten af inre rörelse, först småningom blef den klarare och fyllde sedan med sin milda klang hela rummet. Såsom han då sjöng hade han aldrig förr sjungit, och det blef ej den enda gången; mången kväll därefter sjöng han med de engång så afskydda andliga sångerna sin osynliga Åhörariinnas hjärta till ro.

Terminen led emellertid till sitt slut. Såväl lärare som elever arbetade flitigt för att vinna ett godt resultat af vinterns mödor. Edgar, med sin brist på ihärdighet, kunde ej hoppas på något ovanligt godt betyg, men Otto blef med glass uppsyttad, till Bertels innerliga glädje. Han beredde sig nu att lämna dem, emedan hans studier nästa år skulle så uteslutande taga tid och krafter i anspråk, att de ej tillåtte honom egna sig åt lärarekallet, så mycket han än fast sig vid dessa gossar, isynnerhet Otto.

— Jag kommer och hälsar på herr Holm i sommar — sade den sistnämnde, när det blef fråga om skilsmessan — det vore odrägligt att tillbringa hela sommaren på villas med tant Josefine, medan pappa och Celie äro utresta, men först skola vi, tolf gossar från vår klass göra en fotvandring med lärarene och sedan har pappa lofvat mig att få besöka onkel på Toivola; det betyder för mig att jag skall återse er, — hvad säger ni om det herr Holm?

— Att du är hjärtligt välkommen till mitt hem!

— svarade Bertel glädt.

Det var med saknad han tänkte på att lämna detta hus, där han tyckte sig hafva genomlevat mer på dessa åtta månader, än förr under Årsal; han föreföll sig själf så mycket äldre och erfarnare nu än när han först som en främling inträdde i familjen. Nu kände han dem alla så väl, hade följt dem i sorg som glädje, egnade dem enhvar sitt unga hjärtas varma sympati. Celie var betydligt bättre, ehuru hon ej visat sig i sällskapsrummen. Bertel hade dock beslutit bedja om, att mantligt få säga henne farväl. Före afskedet hade han med öfversten ett långt samtal angående gossarne. Bertel beskref huru han uppfattat deras olika karaktärer, hvad han trodde skulle för dem hvardera vara den lämpligaste behandlingen, mest uppmuntrande eller framdrifvande. Han hade noga studerat dem med en nitisk oppfostrares intresse och tillika med en oppriktig medkänsla för allt som rörde sig i de unga själarna, — öfversten kun-

de verkligen fallt förlita sig på detta omdöme rörande sina söner.

Edgar var litet för lätt lodd och svag, han ville dock hoppas det bästa afven för hans framtid, men Otto måste bli en riktig kärnkari, försäkrade han entusiastiskt, den gossen hade de allra härligaste anlag!

Öfversten log åt hans hänförelse, men det låg en fuktig glans i de vackra blå ögonen, när han tryckte studentens hand och med några enkla ur hjärtat gående ord tackade honom för hans arbete med eleverna.

Mången ung man skulle kanske oklanderligt handledt dem vid deras lexor, men utan att däremellan bry sig om dem, eller egna dem sina lediga stunder. Herr Holm hade handlat annorlunda, den möda han gjort sig kunde icke ersättas med guld; men han — öfversten — hoppades att känslan af en redligt uppfyllt pligt skulle blifva den bästa belöningen för de fydda åttio månadernas verksamhet såsom lärare.

— Jag står också för mig själf i tacksamhets-skuld till er, unge män — sade han slutligen — det är så mycket man förlorar i den utnötande lefnadskampen, bland annat afven tron på det godas, på sanningens makt att segra — ni har återgifvit mig den — lika godt huru? Tag med er också en gammal mans tack för — mer än ni måhända kan ana — en ny lifslägt öfver en förtorkad tillvaro!

Pingstvinden blåste öfver den värliga naturen, den morgon Bertel skulle lämna hufvudstaden; han hade redan tagit afsked både af öfversten och fröken Josefine — gossarne skulle följa honom till ångbåten — nu frågade han blygt efter fröken Celie. — Jag skulle ogerna resa, utan att fått säga henne farväl! — sade han.

Öfversten visade med handen åt hvardagsrummet: — Hon väntar er där! — svarade han vädligt. Bertel ilade raskt till dörren, men när han öpp-

nat den, blef han stum stående på tröskeln, — var denna bleka hopfallna gestalt, med den hvita mössan på det rakade hufvudet, verkligen den stolta unga skönheten, som han senast sett i den franska drottningens tjusande skepelse? Det var som om någon krampektigt gripit honom om ströpen, intet trängde öfver hans läppar och han stod där, såsom fastnaglad vid golvet.

Hvad tänkte väl Celie därvid, kanske att hennes skygghet låta sig ses, ända hittills haft nog så mycket skäl för sig, då första åsynen af henne till och med på denna främling kunde göra ett så förskräckande intryck. En liten återstod af den fåfångan öfver sitt yttre, som väl aldrig fullt dör hos en vacker kvinna, dref plötsligt en fin rodnad upp i hennes bleka kinder, hon höjde blicken och såg halft skyggt, halft leade på honom och då var det, som om den förtrollning, hvilken bemäktigat sig Bertel, plötsligt blifvit bruten. Nästa sekund stod han framför henne med en buggning, som varit djupare gentemot den förtjusande unga skönheten, ty i den Celie han nu såg för sin blick, vördade han lidandet hvars adelsmärke fanns tydligt ristadt i hennes tårda drag.

— Det är längesedan vi sett hvarandra — sade hon och räckte honom sin lilla genomskinligt magra hand — mig förefaller det, som skulle år förefluttit, sedan jag den där kalla kvällen for på den stora bazaren. — Hon log ett litet vemodigt leende, såsom man ler vid minnet af ungdomsfröjder och ungdomsdröskaper, längesedan förlutna.

— Jag kunde inte resa, utan att hafva fått säga fröken farväl — yttrade Bertel, som tyckte sig hafva tusen saker att säga henne, men icke nu kunde komma fram med en enda.

— Jag skulle inte tillåtit herr Holm att göra det — svarade hon skämtande — jag måste ju själf få tacka er för de många fridfulla stunder er sång förskaffat mitt oroliga hjärta.

Han höll ännu hennes hand i sin, nu vågade han trycka den, men ack så lätt, så lätt, som om den varit en dyrbar piece, som han icke nog varsamt kunde handtera.

— Ack! fröken Celie, tro mig, det har varit en så djup och sann glädje för mig, att på något sätt kunna vara er till nytta, — sade han med vibrerande röst.

— Idel glödande kol på mitt hufvud, — svarade hon med en uttrycksfull blick — jag har aldrig varit en odrägligare varelse, än sedan ni kom herr Holm; ert jämnmod, ert vänliga goda lynne väckte allt det onda inom mig till motstånd. Var det icke besynnerligt? — Han log; men teg.

— Aldrig har jag uppfört mig mer trotsigt eller nyckfält, än när jag såg er andrande allvarliga blick följa mig, sådana sällsamma vareiser äro vi människobarn. Nu har jag varit sjuk, mycket sjuk; jag vet att jag stått vid grafvens dörr, men den öppnades icke ännu för mig, jag vände tillbaka till lifvet och borde väl nu likasom börja det på nytt, med helt och hållet nya förbättrade vanor, men — jag känner mig så trött, jag har alls ingen energi kvar, orkar inte ens tänka på, huru jag skulle kunna bli en bra flicka.

Hon knäppte ihop händerna och två tunga tårar gled o tyst utför kinden: — Ser ni huru öppenbjärtlig jag varit mot er! — utbrast hon sedan, med något af den forna lifligheten — ni är en så i grunden ärlig och redbar natur, att man inte kan annat än skåka er sitt förtroende. Nä! — säg mig ett uppmuntrande ord, jag ber — känner ni inte att jag behöfver det?

Han såg på henne med en vacker blick innan han svarade: — Mina egoa ord äro allt för arma, att kunna intala er nytt lefnadsmod, fröken Celie, men Guds ord är lefvande och kraftigt och det säger: De som vänta efter Herren, få en ny kraft — och — Han gifver de trötta starkhet nog.

— Nu måste jag gå, farväl och — Guds frid!
— Tack och farväl! — trubadur! — hon vinkade honom farväl med handen och log mot honom till farväl. Det var detta leende, som följde honom icke endast ned på ångbåten, eller under farden till den kära hembygden, icke blott i dag och i morgon, utan kanske för hela lifvet, som ett ljufvigt outplänligt minne af „honnet“, ynglingens första rena kärlek! Vänligt förädlade lyfter denna känsla hans fantasi högt öfver alla låga, orena bilder och lastfulla böjelser: den är som en mild stjärna, hvars klarhet lyser hans första steg in i mannaåldern. Håna ej detta första rena svärmeri, du unge gubbe, som icke i ditt bröst gömmer en enda sann känsla, ty vet att i hvarje rättänkande ynglings lif har det visserligen haft sin egen mission att uppfylla!

— Farväl! farväl! — vinkade gossarne på stranden, ja till och med den gravitetiske Andersson, som med största omsorg fört studentens enkla kappsäck ombord, lyfte vördsamt sin galoverade hatt. Hvar fannos nu haos oförakända öfvermod gentemot den fattige informatorn? Alla de öfriga tjänarne hade skockat sig kring drockkan, när han lemnade gården, de bästa hade tårar i ögonen och gamla Kristin nedkallade högtidligt himlens välsignelse öfver hans kommande dagar.

— De hjärtgoda människorna — tänkte Bertel rörd — hvad har jag kunnat göra dem, för att förtjåna ett så vänligt farväl.

Nu hade ångbåten redan lagt ett bredt band blåt vatten mellan honom och stranden, honu borde han för sista gången Ottos löftesrika „auf wiedersehen“ och sedan försyuna småningom kajen, med de församlade människoskarorna och de många hviftande pådukarna i afstånlets blå dimma.

För ungdomen är hela lifvet som en resa. Bertel satte sig på däckets och tänkte, huru han hade varit till mods vid sin ankomst till hufvudstaden den förflutna hösten; dunkelt och ovisst låg då det

Under vägen.

kommande framför honom, nu var alltsammans öpp-
enbaradt och tycktes likasom återspeglas i Junimor-
gonens klara solglans.

Han hade passerat en station under vägen, den
låg nu bakom honom med många rika minnen; frå-
gande sträckte han sig mot framtiden, men utan
misströstan, hvilande trygg vid löftet: Allt härintill
hafver Herren hjälpt dig.

Denna visshet var för honom orubblig, men
hvad han ej visste, hvad som kanske alltid skulle förbli
en hemlighet för honom, var att Gud begagnade honom
som ett verktyg att utföra sin rikessak i det främmande
förvårdsligade huset. Han hade fått utså de gyl-
lene kornen, de grodde nu i det tysta under Her-
rens hägo, som genom regn och solsken skulle drifva
dem fram till en kommande välsignelserik skörd.

S L U T.

När unge Smith skulle „fråga pappa“.

Från engelskan.

Freddy Smith hade just frågat gamle Thompsons
dotter om hon ville hjälpa honom ur ungdomslivets
elände, och hon hade svarat ja. Det blef därefter
nödvändigt att få gubbens medgifvande, på det att,
som Freddy sade, vidare arrangemang skulle kunna
vidtagas. Freddy sade att han hellre ville fråga alla
gamle Thompsons dötrar och hans systrar och hans
kusiner och hans gamla faster och öfriga släktingar
än gamle Thompson själf. Men det måste göras, och
så gick han hän och tänkte ut ett tal, som han

skulle hålla till gubben, så fort han fick ögonen på
honom.

En söndag afton, då familjen hade gått i kyr-
kan, slank Freddy in i gubbens rum.

— Hur står det till Smith? sade gamle Thomp-
son, då Smith kom in, likslek i ansigtet och ska-
kande som om han hade en jordbäfning i magen.
Freddy vågade icke svara på detta vänliga tilltal af
fruktan att glömma sitt tal. Han kände att han må-
ste hålla säkert fast i det, då han hade det, eljest
kunde det kila sin väg. Han började därför:

— Mr Thompson! Min herre! Det kanske icke
är eder alldeles obekant att jag under en tid af om-
kring fem år varit sysselsatt med att fullgöra ett
kommersiellt företag . . .

— Hvad säger du? Och det har du hållit hem-
ligt hela tiden, då jag trodde att du hade en butik!
Vid Jupiter, du är listig, du!

Smith måste börja på att tänka öfver igen, för
att vara säker på sitt tal.

— Mr Thompson! Min herre! Det kanske icke
är eder alldeles obekant att jag under en tid af om-
kring fem år varit sysselsatt med att fullfölja ett
kommersiellt företag, i ändamål att förvärfa en till-
räcklig inkomst . . .

— Sitt ner, Smith! Stå inte där med hatten i
hand som en lam tiggare. Jag har aldrig sett dig
så besynnerlig förr i all min dar!

Freddy hade återigen blifvit kullkastad och fick
nu ta' ny säts.

— Mr Thompson! Min herre! Det kanske icke
är eder alldeles obekant att jag under en tid af om-
kring fem år varit sysselsatt med att fullgöra ett
kommersiellt företag, i ändamål att förvärfa en till-
räcklig inkomst.

— Nåväl, frågade gamle Thompson, men Smith
fortfor:

— I det hopp att en dag kunna ingå giftermål
och dela mina jordiska egodelar med den som jag

skulle kalla min egen, Jag har varit en ensam man min herre, och jag har känt att det icke är godt att människan är allena och därför . . .

— Det har du rätt i, det var roligt att du tittade in. Har står det till med din pappa?

— Mr Thompson! Min herre! ropade Smith förtvillad ton, höjande sin röst till nästan ett tjugo det kanske icke är eder alldeles obekant att jag under den tid som ensam man här varit sysselsatt med att ingå giftermål och delat alla mina företag med en som jag förvärvat i ändamål att jag skulle kallas för vissa egodelar, nej jag menar det vill säga, Mr Thompson, min herre! Det kanske icke är eder obekant . . .

— Jo, det kan hända. Det vore bättre att du gick hem och lade dig, du mår icke bra!

Freddys ögon nästan trängde sig ur hufvudet på honom, men han fortfor:

— Mr Thompson! Min herre! Det kanske icke är ensamt för eder att fullfölja mig hvilken en värd för kommersiel inkomst, men, anamma det. Mr Thompson, min herre! Det . . .

— Hvad är det med dig, människa?

— Mr Thompson! Min herre! Det kanske icke är eder bekant att mina jordiska egodelar äro sysselsatt med att ingå giftermål fem år med en tillräckligt ensam man, som icke är för en kommersiel inkomst . . .

— Nej, ut med dig nu, eljest vet jag inte hvad jag gör!

Därmed tog gamle Thompson Smith i armen och slängde ut honom på gatan. Innan emellertid Thompson hade fått tid att stänga dörren, samlade Smith sina sinnen, ställde sig i position och vrålade:

— Mr Thompson! Min herre! Det kanske icke är eder bekant . . . Men gamle Thompson hör icke mer.